

Grey Scale #13

DANES
-PICTA
.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

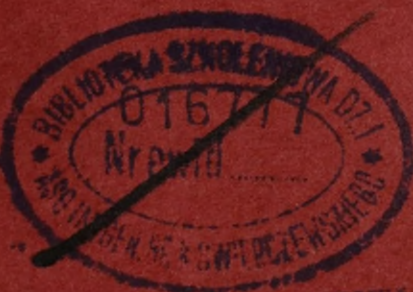
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

DD UZYTOK
BRONIA

Egz. Nr 1

ppłk dypl. Apolinary PROKOP

ZASADY ORGANIZACJI
I PROWADZENIA OBRONY
PRZEZ PUŁK

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiarów Specjalnych

WARSZAWA

LISTOPAD

1970

31

15.09.20 *Wm*

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

DO UŻYTKU

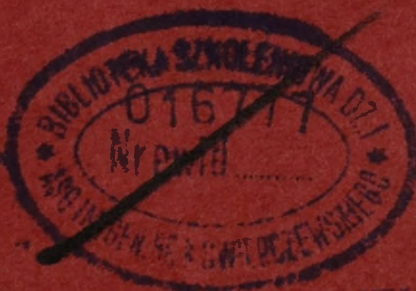
220.000.000

1.1.1.1

Egz. Nr 1

ppłk dypl. Apolinary PROKOP

**ZASADY ORGANIZACJI
I PROWADZENIA OBRONY
PRZEZ PUŁK**

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biuletynu Zbrodni Specjalnych

WARSZAWA

LISTOPAD

1970

31

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im.gen.broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TOISzt.OPER.

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

T A J N E

Egz.Nr... 1

płk dypl. Tadeusz BELCZEWSKI

Ameli. nr 126577

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Bielski Zbiorem Specjalnych

Nr ewid.

639904

Ppłk dypl. Apolinary PROKOP

ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIA OBRONY
PRZEZ PUŁK

WARSZAWA

LISTOPAD

1970r.

SPIS TREŚCI	str.
<u>W S T Ę P</u>	3
I. Zasady ogólne.	5
1. Charakter współczesnej obrony	5
2. Warunki przejścia pułku do obrony	9
3. Miejsce, rola i zadania pułku w obronie	14
4. Struktura obrony pułku.	17
A. Ugrupowanie bojowe i struktura rejonu obrony pułku	18
B. System ognia	34
C. Rozbudowa inżynieryjna	39
II. Organizacja obrony	42
1. Podjęcie decyzji	44
2. Postawienie zadań bojowych.	56
3. Organizacja współdziałania	58
4. Organizacja zabezpieczenia działań bojowych	62
5. Organizacja dowodzenia	67
III. Prowadzenie obrony	69
1. Opanowanie i umocnienie dogodnych do obrony rubieży /rejonów/.	69
2. Udział pułku w zerwaniu natarcia nie- przyjaciela lub osłabienia jego uderzeń	71
3. Odparcie ataku nieprzyjaciela przed przednim skrajem	72
4. Zniszczenie nieprzyjaciela, który wła- mał się w głąb obrony.	75
ZAKOŃCZENIE	80

W S T E P :

Współczesne środki będące w dyspozycji wojsk wywierają istotny wpływ na cele i charakter walki.

Wyposażenie wojsk w broń jądrową i inne środki rażenia sprawia, że współczesną walkę cechuje szczególnie duże **n a p i ę c i e** i **z a c i ę t o ś ć**.

Odpowiednio do postawionych celów i sposobów ich osiągnięcia działania bojowe dzielą się na natarcie i obronę.

Na współczesnym polu walki, bez wątpienia, natarcie posiada decydujące znaczenie w osiągnięciu zwycięstwa nad wrogiem. Nie oznacza to jednak, że obrona jako rodzaj działań bojowych straciła na znaczeniu i nie będzie stosowana we współczesnej walce. Obrona obok natarcia jest zasadniczym rodzajem działań bojowych, z tym że zawsze winna służyć jego interesom.

Zastosowanie broni jądrowej na polu walki istotnie wpłynęło nie tylko na charakter organizacji i prowadzenia działań obronnych, ale przede wszystkim zwiększyło możliwości obrońcy w zakresie niszczenia nacierającego przeciwnika. Oddanie do dyspozycji obrońcy dostatecznej ilości tych środków lub oddziaływanie na jego korzyść przez szczebel nadrzędny pozwoli osłabić przeciwnika. Użycie broni jądrowej przez obrońcę, pozwala zmienić w krótkim czasie niekorzystny sto-

sunek sił, a tym samym umożliwić broniącym się wojskom przejście do działań zaczepnych. Powyższe możliwości decydują o tym, że współczesna obrona ma charakter przejściowy i prowadzona będzie tylko w wypadkach, gdy obrońca nie dysponuje niezbędną ilością sił i środków, szczególnie w zakresie BMR.

Wojska przechodzą do obrony i realizują jej cele w tych wypadkach, gdy nie będą w stanie wykonać zadania stosując działania zaczepne, względnie gdy określone zadanie można wykonać tylko przez obronę / np. obrona opanowanego wybrzeża morskiego/. Dlatego też obronę traktuje się jako wymuszony rodzaj działań, w którym wojska wykorzystując broń jądrową i chemiczną, silny ogień zwykłych środków walki oraz dogodne warunki terenu i inżynieryjną jego rozbudowę, prowadzą walkę z przeważającymi siłami nacierającymi nieprzyjaciela.

W niniejszym skrypcie, opierając się na ogólnych zasadach prowadzenia obrony, postaram się w miarę szczegółowo przedstawić całość przedsięwzięć organizacyjno-dowódczych, które wynikają w trakcie przygotowania i prowadzenia walki obronnej przez pułk.

I. ZASADY OGÓLNE

1. Charakter współczesnej obrony

W porównaniu do II wojny światowej nastąpiły istotne zmiany w sposobie organizacji i prowadzenia współczesnej obrony. Zmiany te jednak nie potrafiły wyeliminować istoty i celu działań obronnych. Celem współczesnej obrony jest odparcie natarcia przeważających sił nieprzyjaciela, zadanie mu znacznych strat, utrzymanie ważnych rejonów terenu i w ten sposób stworzenie sprzyjających warunków do natarcia. Wojska prowadzące działania obronne nawet z wykorzystaniem BMR - nie są w stanie osiągnąć całkowitego rozbicia nieprzyjaciela. Broniące się wojska wykorzystując teren, manewr i ogień są w stanie zadać przeciwnikowi takie straty, które zmniejszą siłę uderzenia, opóźnią realizację jego celów taktycznych czy operacyjnych, a nawet często doprowadzą do załamania natarcia.

Obróńca, który załamał natarcie przeciwnika - osiągnął cel stawiany przed obroną, ale nie osiągnął celu decydującego o zwycięstwie, nie zniszczył całkowicie przeciwnika. Pozostając w dalszym ciągu w obronie daje przeciwnikowi możliwość ponownego uderzenia na wybranym kierunku i w dogodnym czasie. Pogodzenie się z taką sytuacją, to oddanie przeciwnikowi inicjatywy, a do tego w żadnym wypadku nie można dopuścić.

Rozpatrując zagadnienia przejścia wojsk do obrony należy widzieć dwa aspekty tego zagadnienia.

Najczęściej wojska zmuszone będą przejść do obrony, ponieważ nie będą w stanie rozpocząć lub kontynuować już rozpoczętych działań zaczepnych. Taki sposób przejścia wojsk do obrony nazywamy - wymuszonym przejściem do obrony. W tym wypadku zamiar przejścia do obrony będzie wpływał z niekorzystnego stosunku sił.

Konieczność przejścia wojsk do obrony mogą dyktować i inne czynniki: np. trudne warunki terenowe, aktualne położenie taktyczno - operacyjne itp.

Bez względu więc na to, jakie czynniki warunkują potrzebę przejścia wojsk do obrony, w każdym z tych wypadków znajdziemy symptomy przemawiające za koniecznością jej zastosowania. Można więc śmiało stwierdzić, że obrona to wymuszony rodzaj działań bojowych kiedy natarcie jest niemożliwe lub niecelowe. Obrona może być prowadzona na szczeblach taktycznych i operacyjnych. Pamiętając jednak o głównym celu walki / operacji / wiemy, że w czasie współczesnych działań rozstrzygającą rolę spełnia natarcie. Obrona jako sposób działań bojowych będzie szczególnie często występować na szczeblach taktycznych. Nie można jednak wykluczyć konieczności prowadzenia obrony częścią, a nawet całością sił związków operacyjnych.

Uważa się, że obronę będzie się stosować na drugorzędnych kierunkach, gdzie ze względu na warunki terenowe lub zaoszczędzenie sił i środków natarcie okaże się niecelowe. Jest to zasada ogólna obowiązująca wszystkich obrońców, ale warunki jej zastosowania na szczeblu armii są bardziej realne w porównaniu np. z pułkiem.

Istotnym zagadnieniem działań obronnych są możliwości związków taktycznych i oddziałów w zakresie osiągnięcia wskazanego celu. Przedtem obrona związków taktycznych /oddziałów/, opierała się przeważnie na ogniu artylerii i broni strzeleckiej oraz na uporczywym utrzymaniu ciągłych pozycji w pasach /rejonach/ obrony w połączeniu z kontratakami. Przy tak pojętej obronie utrata utrzymanych pozycji przekreśla automatycznie założone cele broniących jej wojsk.

Współczesna obrona polega przede wszystkim na uderzeniach broni jądrowej, szerokim stosowaniu manewru, kontratakach i uporczywym utrzymaniu ważnych rejonów, zamykających prawdopodobne kierunki natarcia nieprzyjaciela, przy szerokim stosowaniu zapór.

Obecnie główną rolę w obronie odgrywa BMR. Broniące się wojska, będące w posiadaniu broni jądrowej są w stanie organizować uporczywą i trwałą obronę, której istota jest różna, w porównaniu z warunkami poprzednimi.

Uporczywość i trwałość obecnej obrony nie musi być związana z bezwzględną koniecznością utrzymania określonych pozycji, ponieważ w obecnych warunkach może to przynieść wręcz katastrofalne skutki. Wojska prowadząc obronę mogą częścią sił przywiązywać się do określonych /obronnych/ pozycji. Natomiast swoimi głównymi siłami zamykać najbardziej prawdopodobne kierunki natarcia przeciwnika, wykonując kontrataki i prowadząc działania opóźniające.

Obecnie bardzo istotny jest fakt, że dla uzyskania optymalnego nasycenia sił i środków na poszczególnych kierunkach nie gromadzi się ich zawczasu. Do uzyskania tego celu dąży się przede wszystkim przez przyjęcie właściwej struktury obrony i stworzenie warunków manewru.

Przy ograniczonej ilości sił i środków - co z reguły będzie cechowało broniące się wojska - zmiana stosunku sił i środków na najważniejszych kierunkach i w decydującym momencie możliwa jest tylko przez manewr. Manewr jest podstawowym sposobem zamknięcia luk powstałych w ugrupowaniu bojowym wojsk i zamiany oddziałów /poddziałów/, które utraciły zdolność bojową wskutek uderzeń jądrowych nieprzyjaciela.

Manewr w obronie stosuje się w celu:

- przeciwdziałania przerwaniu się wojsk nieprzyjaciela w głąb i w stronę skrzydeł;

- wzmocnienia oddziałów /pododdziałów/, które poniosły straty;
- stworzenia zgrupowań do wykonania kontrataków;
- zajęcia przez kontratakujące zgrupowania przez drugi rzut, odwód ogólnowojskowy, najdogodniejszego położenia w stosunku do nieprzyjaciela;
- zniszczenia desantów powietrznych nieprzyjaciela;
- wyprowadzenia wojsk spod uderzeń jądrowych nieprzyjaciela do rejonów zapasowych.

Manewr wykonuje się rozmieszczonymi w głębi obrony drugimi rzutami i odwodami oraz siłami z nieatakowanych odcinków i z kierunków, na których ataki nieprzyjaciela zostały odparte.

2. Warunki przejścia pułku do obrony.

W zależności od położenia wojsk, czasu jakim one dysponują, a także zamiaru walki obronnej wojska mogą przechodzić do obrony w warunkach bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem lub bez styczności z nim.

Przejście pułku do obrony w warunkach bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem będzie najbardziej typowe na współczesnym polu walki. Ten sposób przejścia do obrony, chociaż

wymaga od dowódcy i sztabu pułku dużego wysiłku związanego z organizacją obrony, gwarantuje jednak maksimum bezpieczeństwa od uderzeń jądrowych nieprzyjaciela.

Przejście pułku do obrony w warunkach bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem może mieć miejsce w następujących wypadkach:

- w wyniku niepomysłnego rozwoju natarcia lub boju spotkaniowego pułku;
- w celu odparcia przez pułk kontrataków /przeciwuderzeń/ przeważających sił nieprzyjaciela;
- w czasie umocnienia i utrzymania uchwyczonych rejonów do podejścia sił głównych dywizji;
- w zabezpieczeniu skrzydeł nacierającej dywizji;

Pułk organizujący obronę w wymienionych wypadkach z reguły będzie posiadał ograniczone możliwości w zakresie dokonania niezbędnych przegrupowań. Dlatego w zasadzie przejdzie on do obrony w takim ugrupowaniu, w jakim dotychczas prowadził natarcie. Pododdziały pułku będą przechodziły do obrony nie jednocześnie, lecz kolejno w miarę podchodzenia sił własnych i potęgowania siły oporu nieprzyjaciela.

Ze względu na nierównomierne natarcie poszczególnych pododdziałów /bataliony, kompanie/ jedno z nich mogą być bardziej wysunięte

do przodu, a inne pozostawać w tyle. Może być też taka sytuacja, w której wszystkie pododdziały pułku będą związane walką z nieprzyjacielem w oddzielnych rejonach, na różnych kierunkach. W tym wypadku przejście do obrony pułku musi poprzedzić określona działalność mająca na celu przyjęcie najdogodniejszej struktury obrony pułku.

Przejście pułku z natarcia do obrony powoduje, że front obrony nie będzie miał linearnego, ciągłego charakteru. Wystąpi częste zjawisko pomieszania pododdziałów pułku z siłami nacierającego nieprzyjaciela, co nawet utrudni wyróżnienie przedniego skraju obrony pułku. Znacznej wielkości luki pomiędzy nacierającymi dotychczas pododdziałami pułku stworzą przeciwnikowi możliwość ich wykorzystania dla przenikania w głąb obrony pułku. Stąd właśnie wynika konieczność organizacji obrony okrężnej, umożliwiającej odpieranie uderzeń nieprzyjaciela z dowolnego kierunku.

Ciągła groźba porażenia pułku BMR i skrajnie ograniczony czas w jakim będzie organizowana rozbudowa inżynieryjna - przy przejściu do obrony w warunkach bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem - zmusza obrońcę do maksymalnego wykorzystania właściwości terenu. Tylko umiejętne wykorzystanie właściwości terenu dla rozmieszczenia elementów ugrupowania pułku oraz rozśro-

kowanie ich w terenie może w poważnym stopniu zmniejszyć skutki oddziaływania na nie BMR nieprzyjaciela.

Przejście wojsk do obrony bez styczności z nieprzyjacielem, aczkolwiek mało typowe we współczesnych działaniach bojowych, będzie stosowane przede wszystkim przez drugie rzuty i odwody.

Oczywiście pojęcie obrony bez styczności z nieprzyjacielem jest pojęciem względnym. We współczesnych warunkach, styczność ta - chociażby ogniowa - ze względu na możliwości środków przenoszenia BMR - istnieje zawsze.

Bez styczności z nieprzyjacielem pułk może przechodzić do obrony w jednym z następujących wypadków:

- jeśli stanowi drugi rzut lub odwód broniącej się dywizji;
- gdy zabezpiecza przesunięcie, rozwijanie lub przejście do natarcia sił głównych dywizji;
- organizuje obronę w rejonie, w którym natarcia z wielu przyczyn nie przewiduje się /drugorzędne i trudnodostępne kierunki, obrona wybrzeża lub wyspy/;
- jeśli występuje jako odwód pdes armii.

W wypadku przejścia pułku do obrony bez styczności z nieprzyjacielem, czas i sytuacja w większym stopniu pozwoli dowódcy i sztabowi na

szczegółowe przestudiowanie wszystkich zagadnień związanych z organizacją obrony i przyjęciem przemyslanej decyzji i rozbudowy pełnej struktury obrony.

Styczność lub brak styczności z nieprzyjacielem są ważnymi, ale nie jedynymi warunkami, w których może być organizowana obrona przez pułk. Pułk może przechodzić do obrony w różnej sytuacji, przy różnej aktywności nieprzyjaciela, różnym własnym składzie organizacyjnym, przy mniej lub więcej skomplikowanej sytuacji skażeń, w różnej porze roku i warunkach meteorologicznych

Czynniki te rzutować będą na decyzję dowódcy do obrony, która winna określić najbardziej optymalny sposób rozegrania walki.

Niezależnie od tego, czy obrona pułku będzie organizowana w styczności, czy też bez styczności z nieprzyjacielem, może ona być prowadzona w terenie łatwo lub trudno dostępnym do działań wojsk nieprzyjaciela.

Obrona organizowana w terenie łatwo dostępnym do działań nieprzyjaciela musi być zdolna do odparcia zmasowanych uderzeń jego wojsk - szczególnie czołgów - w większości wypadków wspartych uderzeniami BMR. Taki typ obrony określamy jako obronę na normalnym froncie.

W warunkach terenu trudno dostępnego, w którym działalność nieprzyjaciela możliwa jest jedynie na określonych kierunkach-określamy jako obronę w warunkach szczególnych.

3. Miejsce, rola i zadania pułku w obronie

Pododdziały, a także oddziały prowadzą działania bojowe z zasady w ramach określonych związków wyższego rzędu, w skład których wchodzi: batalion w ramach pułku a pułk w ramach dywizji. Zarówno pododdziały, jak i pułki mogą prowadzić działania samodzielnie - będą to jednak wypadki sporadyczne.

Pułk organizujący obronę w składzie dywizji może znajdować się w pierwszym rzucie, w drugim rzucie lub stanowić jej odwód ogólnowyjskowy.

Dla uzyskania odpowiedniej głębokości rejonu obrony pułk ugrupowuje się najczęściej w dwa rzuty. W zależności jednak od warunków w jakich organizuje obronę /ważności bronionego kierunku, miejsca pułku w strukturze obrony dywizji, warunków terenowych, aktualnej struktury organizacyjnej pułku itp/ pułk może przyjąć ugrupowanie jednorzutowe.

Ponieważ w obronie obowiązuje również zasada skupiania wysiłku na określonych kierunkach, przeto pułk może działać na głównym kierunku obrony dywizji lub na kierunku pomocniczym.

Miejsce pododdziału czy oddziału w ramach wyższego szczebla jest czynnikiem ważnym, ponieważ określa ich zadanie w ramach tego wyższego szczebla, w składzie którego batalion czy pułk występuje.

Zadaniem pułku pierwszego rzutu dywizji jest obrona i utrzymanie ważnych rejonów w ramach pasa obrony dywizji oraz stworzenie sprzyjających warunków do pełnego rozbitcia nieprzyjaciela uderzeniami BMR, ogniem środków klasycznych, uderzeniami lotnictwa i kontratakami drugiego rzutu lub odwodu.

Zadaniem pułku drugiego rzutu dywizji jest przede wszystkim zniszczyć nieprzyjaciela, który wdarł się w głąb ogniem z miejsca, a w sprzyjających warunkach przez wykonanie kontrataku. Poza tym, pułk będąc w drugim rzucie dywizji może wykonać jedno z następujących zadań:

- osłona rejonów, na które zostały wykonane uderzenia jądrowe;
- zamiana obezwładnionych BMR oddziałów pierwszego rzutu;
- obrona kolejnej /kolejnych/ pozycji lub rejonu w głębi, w wypadku braku celowości lub możliwości kontrataku;
- likwidacja wysadzonych w głębi obrony desantów nieprzyjaciela;
- uderzenia we współdziałaniu z innymi oddziałami przed przedni skraj obrony w ślad za kontrprzygotowaniem.

W dywizji zmechanizowanej pcz będzie w zasadzie stanowił drugi rzut. W pierwszym rzucie może on być użyty, szczególnie przy przejściu do obrony w czasie natarcia albo w wyniku niepo-

myślnego boju spotkaniowego, może on również znaleźć się w pierwszym rzucie w toku walki obronnej, gdy wykona kontratak lub uderzenie przed przedni skraj. Jeśli pułk czołgów działa w pierwszym rzucie może być wzmocniony pododdziałami piechoty ze składu jednego z pułków zmechanizowanych.

W dywizji pancernej, pz organizuje zwykle obronę w pierwszym rzucie, a na kierunkach zagrożenia pancernego pułki czołgów wzmocnione piechotą.

Dąży się jednak do tego, aby w obronie DPanc większość czołgów /pcz/ było w drugim rzucie.

Pułk w obronie będzie stanowił odwód ogólnowojskowy w wypadku jednorzutowego ugrupowania dywizji oraz w tych wypadkach, kiedy w zależności od sytuacji jest rozmieszczony w kilku miejscach i nie może być użyty w całości do wykonania zadania bojowego. Może on wykonywać zadania właściwe drugiemu rzutowi oraz zadania, jakie wynikną w czasie walki obronnej.

W zależności od miejsca pułku w ugrupowaniu obronnym dywizji kształtuje się jego rola. Będąc w pierwszym rzucie pułk powołany jest do odparcia pierwszego, najsilniejszego uderzenia nieprzyjaciela. Jest on najbardziej narażony na zmasowany ogień wszystkich środków ogniowych nieprzyjaciela. A jeśli będzie na głównym wysił-

ku obrony dywizji /gdzie nieprzyjaciół wykonuje główne uderzenie/, pułk będzie bronił rejonu decydującego o trwałości całego systemu obronnego dywizji.

Broniąc kierunku pomocniczego, będzie spełniał rolę drugorzędną w stosunku do pułku broniącego się na głównym wysiłku dywizji.

Pułk będąc w drugim rzucie lub odwodzie ogólnowojskowym stanowi zasadniczą siłę uderzeniową w ręku dowódcy dywizji i w zależności od sytuacji może pogłębiać obronę /broniąc kolejnych rubieży/ lub wykonywać kontrataki.

Jak wynika z powyższych rozważań, miejsce oddziału w ugrupowaniu obronnym dywizji, w składzie której działa, jest czynnikiem określającym jego zadanie i rolę w składzie tego związku.

4. Struktura obrony pułku.

Pod pojęciem "struktura obrony" rozumiemy skład elementów tworzących tę strukturę i ich współzależność. Struktura obrony pułku obejmuje następujące elementy:

- ugrupowanie bojowe;
- system ognia;
- inżynierską rozbudowę rejonu obrony.

Wymienione elementy struktury obrony muszą być ściśle ze sobą powiązane i odpowiadać zadaniu bojowemu pułku, zamiarowi walki, warunkom terenowym i zapewniać:

- trwałość obrony;
- potęgowanie siły ognia i oporu;
- ewentualne wciągnięcie nieprzyjaciela w przygotowane worki ogniowe i zniszczenie go silnymi uderzeniami ogniowymi i kontratakami.

Struktura obrony nie może mieć określonego schematu i szablonu. Musi ona w każdym wypadku być wynikiem wnikliwej oceny, konkretnej sytuacji. Dowódca i sztab pułku muszą dążyć do przyjęcia takiej struktury obrony, która daje największe prawdopodobieństwo wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd i w ten sposób zmuszenia go do wykonania uderzeń jądrowych i ogniowych na rejonu nie zajęte przez wojska, co umożliwi jak najlepsze wykorzystanie walorów bojowych pułku i właściwości terenu.

A. Ugrupowanie bojowe i struktura rejonu obrony pułku

Ugrupowaniem bojowym nazywamy odpowiednie rozmieszczenie sił i środków walki w terenie do wykonania postawionego zadania, w każdym wypadku powinno ono odpowiadać zamiarowi prowadzenia walki obronnej.

Ugrupowanie bojowe pułku w obronie zależy od wielu czynników, a między innymi od zadania pułku, a w nim od szerokości i głębokości rejonu obrony, ważności bronionego kierunku i siły spodziewanego uderzenia nieprzyjaciela, warunków

w jakich przechodzi pułk do obrony, ⁵⁾ właściwości terenu oraz stanu sił i środków pułku.

Czynniki te, jak zresztą wiele innych, występują w ścisłej ze sobą współzależności i wzajemnie się warunkują. Żaden z nich nie jest decydujący, a dopiero łączna ocena wszystkich da odpowiedź, jakie powinno być ugrupowanie w konkretnej sytuacji bojowej. Dlatego też ugrupowanie bojowe nie może stanowić jakiegoś niezmiennego szablonu, a w zależności od sytuacji bojowej każdorazowo może być inne. W każdym jednak wypadku powinno zapewnić:

- skuteczną obronę wojsk i sprzętu bojowego przed uderzeniem BMR;
- możliwość ześrodkowania sił na pożądanym kierunku i przenoszenia ich wysiłków w trakcie walki obronnej;
- możliwość szerokiego stosowania manewru dysponowanymi siłami i środkami;
- jak najlepsze wykorzystanie terenu.

Każdorazowo dowódca pułku przyjmując ugrupowanie bojowe powinien kierować się następującymi zasadami:

- tworzyć taką ilość elementów ugrupowania bojowego, jaka jest niezbędna do utrzymania powierzonego mu rejonu obrony;
- każdy z elementów winien posiadać maksymalną zdolność bojową do prowadzenia samodzielnej walki;

- poszczególne elementy ugrupowania bojowego muszą posiadać skład odpowiadający ich przeznaczeniu w walce;

- każdy z elementów ugrupowania bojowego powinien być zdolny do wydzielenia ze swego składu części sił lub też przyjęcia nowych zapewniając im pełne ich wykorzystanie w walce;

- ilość utworzonych elementów nie powinna w żadnym wypadku utrudniać dowódcy dowodzenia.

Uwzględniając powyższe zasady można wyciągnąć wniosek, że w zależności od szczebla dowodzenia kształtować się będzie ilość i jakość elementów ugrupowania bojowego.

Na szczeblu pułku w obronie tworzy się następujące elementy ugrupowania bojowego:

- pododdziały pierwszego rzutu;
- pododdziały drugiego rzutu lub odwodu ogólnowojskowego;
- ugrupowania artylerii dyspozycyjnej dowódcy pułku /PGA/;
- ugrupowania artylerii przeciwlotniczej pułku;
- odwód przeciwpancerny /OPpanc/;
- oddział zaporowy /OZap/;
- oddział zabezpieczenia ruchu /OZR/;
- odwód chemiczny /OChem/;
- odwód inżynierski /OInż./;

Oprócz tych elementów z pułku broniącego się w pierwszym rzucie dywizji może być wyznaczony o d d z i a ł w y d z i e l o n y do obsadzenia p o z y c j i p r z e d n i e j.
/jeśli takowe się tworzy/.

W zależności od ważności bronionego kierunku i decyzji dowódcy pułku, pułk może ugrupować się w jeden lub dwa rzuty. Ugrupowanie jednorzutowe wystąpi najczęściej w obronie na drugorzędnym kierunku, w wypadku dużych strat w siłach i środkach, albo braku tych sił, przy przejściu do obrony pod uderzeniami nieprzyjaciela, kiedy nie ma możliwości szybkiej zmiany utworzonego w czasie natarcia jednorzutowego ugrupowania.

W skład pierwszego rzutu w zależności od ilości i pojemności bronionych kierunków przez pułk może wchodzić od 2-3 batalionów. Pierwszy rzut pułku broni ważnych rejonów na dostępnych do natarcia nieprzyjaciela kierunkach. Utrzymanie tych rejonów daje możliwość skanalizowania nacierających sił nieprzyjaciela w zawczasu przygotowanych workach ogniowych - porażenia ich bronią jądrową, ogniem artylerii i zniszczenia kontratakami drugich rzutów i odwodów.

Drugi rzut pułku jest przeznaczony do zniszczenia nieprzyjaciela, który wdarł się w głąb obrony ogniem z miejsca lub przez wykonanie kontrataków. Oprócz tego może on wykonać jedno z następujących zadań:

- osłona rejonów, na które zostały wykonane uderzenia jądrowe;
- zamiana obezwładnionych BMR pododdziałów pierwszego rzutu;
- obrona kolejnej rubieży /pozycji/ lub rejonu w głębi w wypadku braku celowości lub możliwości kontrataku;
- likwidacji wysadzonych w głębi obrony desantów nieprzyjaciela.

W skład drugiego rzutu w zależności od decyzji dowódcy może wejść od 1-2 batalionów.

Jeśli pułk przyjmuje ugrupowanie jednorzutowe tworzy się wtedy odwód ogólnowojskowy. W warunkach manewrowej obrony przy ciągle zmieniającej się sytuacji na polu walki zadania odwodu ogólnowojskowego w toku wypracowania decyzji do obrony nie precyzuje się. Zadania te wynikną w toku prowadzenia walki obronnej. W większości wypadków zadania te będą pokrywały się z zadaniami przyjmowanymi dla drugiego rzutu.

W skład odwodu może wejść 1-2 kompanii /piechoty czołgów/.

Batalion czołgów z pułku zmechanizowanego z zasady będzie tworzył lub wchodził w skład drugiego rzutu. W razie potrzeby czołgi przydzielą się batalionom piechoty w celu wzmocnienia ich obrony przeciwpancernej.

Jeżeli batalion czołgów jest użyty w pierwszym rzucie pułku, wzmocnia się go pododdziałami piechoty /do kompanii/.

Artyleria dyspozycyjna dowódcy pułku /PGA/

w obronie wykonuje następujące zadania:

- niszczy środki napadu jądrowego nieprzyjaciela;
- razi nieprzyjaciela na dalekich podejściach do obrony;
- obezwładnia artylerię, środki przeciwlotnicze i radiotechniczne oraz stanowiska dowodzenia;
- odpiera ataki czołgów i piechoty nieprzyjaciela;
- niszczy zgrupowania, które wtargnęły w głąb obrony;
- wspiera ogniem drugie rzuty i odwody w czasie kontrataków;
- osłania ogniem luki i wyłomy powstałe wskutek jądrowych uderzeń nieprzyjaciela;
- niszczy desanty nieprzyjaciela;
- w razie konieczności niszczy ogniem na wprost czołgi nieprzyjaciela, które wdarły się w głąb obrony pułku.

Oprócz tego artyleria wspiera pododdziały broniące pozycji przedniej i ubezpieczenia bojowe.

Pułk /pz,pcz/ broniąc się w pierwszym rzucie dywizji na kierunku głównego wysiłku może być wzmocniony siłami - do dwóch dywizjonów, pułk broniący się na kierunku pomocniczym -

otrzymuje jeden dywizjon /lub może w ogóle nie otrzymać artylerii/, pułkowi drugiego rzutu przydziela się artylerię z chwilą wejścia do walki.

Przydzieloną artylerię w pułku wykorzystuje się w sposób scentralizowany lub rozdziela się ją /częściowo lub całkowicie/ do batalionów pierwszego rzutu. Jeśli pułk otrzyma do dyspozycji więcej jak jeden dywizjon artylerii i zamierza ją wykorzystać w sposób scentralizowany, wówczas tworzy się PGA /Pułkowa Grupa Artylerii/. Przy wzmocnieniu pułku artylerię ze szczebla wyższego, organiczną baterię 122 mm haubic z zasady przydziela się do batalionów pierwszego rzutu.

Stanowiska ogniowe artylerii pułkowej wyznacza się na kierunku zagrożenia pancernego i urządzić się za batalionami pierwszego rzutu /2-4 km od przedniego skraju/.

A r t y l e r i a p r z e c i w l o t n i - c z a p u ł k u .

Organiczną artylerię przeciwlotniczą pułku /b ZSU-24-3/ wykorzystuje się zgodnie z decyzją dowódcy pułku. Ze względu na walory sprzętu /duża manewrowość, opancerzenie, niezależność od dróg, możliwość prowadzenia ognia z marszu, posiadanie urządzenia radiolokacyjno-przeliczeniowego/ najczęściej do osłony batalionu broniącego się w pierwszym rzucie na kierunku głównego wysiłku. Można ją również

wykorzystać do osłony drugiego rzutu /odvodu ogólnowojskowego/ w toku wykonywania kontrataków:

O d w ó d p r z e c i w p a n c e r n y
p u ł k u

/OPpanc/ w zasadzie organizuje się z organicznej baterii przeciwpancernej pułku. W wypadku przydzielenia pułkowi ze szczebla dywizji baterii /ppanc lub PPK/, OPpanc pułku może występować w składzie dwóch baterii, lub przydzieloną baterią wzmacnia się obronę przeciwpancerną pierwszego rzutu. Odwód przeciwpancerny może być wzmocniony pododdziałami wojsk inżynieryjnych. W pułku czołgów OPpanc nie organizuje się. OPpanc pułku jest przeznaczony do wykonania następujących zadań:

- niszczenia z rubieży ogniowych czołgów nieprzyjaciela, które przedarły się w głąb ugrupowania bojowego;
- osłony wysunięcia i rozwinięcia drugiego rzutu /odvodu ogólnowojskowego /do kontrataku;
- zablokowania wyłomu spowodowanego uderzeniem jądrowym nieprzyjaciela;
- osłony styków lub skrzydeł pułku.

Op panc pułku rozmieszcza się na kierunku zagrożenia pancernego na drugiej lub między pierwszą a drugą pozycją.

Dla wykonania określonych zadań OPpanc zajmuje rubieże ogniowe, które w pułku przygotowuje się w głębi pierwszej pozycji, między pierwszą a drugą pozycją, w rejonie drugiej pozycji i głębiej. W pułku wyznacza się trzy, do pięciu takich rubieży. Szerokość rubieży ogniowej Oppanc w składzie baterii przeciwpancernej do 1 km.

O d d z i a ł z a p o r o w y / OZap/ p u ł - k u organizuje się z pododdziału wojsk inżynieryjnych /ksap/ w składzie plutonu ze środka-
mi minowania. Jest on przeznaczony do stawiania w toku walki zapór minowych na kierunkach natarcia nieprzyjaciela, zabezpieczenia kontrataków drugich rzutów, odwodów i osłony skrzydeł bro-
niących się wojsk. Zasadniczo działa on wspólnie z OPpanc, dlatego rozmieszcza się również w pobli-
żu rejonu rozmieszczenia Oppanc pułku.

O d d z i a ł z a b e z p i e c z e n i a r u c h u OZR organizuje się z pododdziałów inżynieryjnych pułku /kSap/ w składzie plutonu inżynieryjno-drogowego. Jest on przeznaczony do utrzymania dróg manewru i rozwinięcia drugich rzutów i odwodów pułku. Rozmieszcza się w rejo-
nie SD lub też w pobliżu drugiego rzutu /odvodu ogólnowojskowego/.

O d w ó d i n ż y n i e r y j n y p u ł k u /OInż/ organizuje się z organicznej kompanii saperów, po wydzieleniu z niej sił do zorgani-
zowania OZap i OZR. OInż przeznaczony jest do

budowy punktów dowodzenia oraz wykonania zadań wynikających w toku walki, wykonywania zapór, utrzymania dróg manewru, likwidacji skutków uderzeń jądrowych nieprzyjaciela. OInż rozmieszcza się w pobliżu stanowiska dowodzenia.

Pułk/pz, pcz / z pierwszego rzutu dywizji otrzymuje do obrony rejon, który zamyka 1 - 2 prawdopodobne kierunki natarcia nieprzyjaciela.

W rejonie tym przygotowuje się zwykle dwie pozycje obronne. Pierwszą pozycję - obsadzają bataliony pierwszego rzutu pułku, drugą zaś - pododdziały drugiego rzutu /odvodu ogólnowojskowego/.

Podstawę każdej pozycji stanowią punkty oporu kompanii piechoty i czołgów.

Kompanijne punkty oporu muszą być powiązane ze sobą wzdłuż frontu i w głąb jednolitym systemem ognia i zapór oraz zapewnić obronę okrężną, przede wszystkim do walki z czołgami nieprzyjaciela.

Przy organizacji obrony należy więc dążyć do takiego rozmieszczenia punktów oporu, aby w terenie, w ramach danej pozycji zamykały one swoim ogniem najbardziej prawdopodobne kierunki natarcia nieprzyjaciela. Nie oznacza to, że broniąc konkretnego obiektu należy rozmieszczać się w oparciu o ten obiekt.

W warunkach użycia i ciągłego zagrożenia BMR celowo jest rozmieszczać punkty oporu w pewnej odległości od tych obiektów, ale w ten sposób, żeby zasadniczą siłę ognia można było ześrodkować na najbardziej prawdopodobny kierunek natarcia nieprzyjaciela. Taka struktura pozycji zapewnia bowiem tworzenie worków ogniowych, w których niszczy się nacierającego nieprzyjaciela ogniem broni klasycznej i uderzeniami jądrowymi.

Kompania piechoty zgodnie ze swoimi możliwościami bojowymi broni punktu oporu o szerokości do 1 km, kecz /do 2 km./ i głębokości do 500 m. kecz /do 1 km./. Wychodząc z tych możliwości i przyjmując luki między kompanijnymi punktami oporu 1 - 1,5 km /wynikają z możliwości pokrycia ogniem etatowych środków/, batalion piechoty może bronić rejonu o szerokości 3-5 km i przy najbardziej typowym w obronie dwurzutowym ugrupowaniu głębokość tego rejonu będzie wynosiła do 2 km, co stanowi w ogóle o głębokości pozycji obronnej.

Dla uniknięcia jednoczesnego porażenia dwóch batalionów znajdujących się w pierwszym rzucie powietrznym wybuchem jądrowym średniego kalibru istnieje konieczność ich rozśrodkowania wszcz.

Przyjmując, że przy powietrznym wybuchu jądrowym średniej mocy wojsko ukryte w szczelinach /transzejach/, w promieniu 1,5 - 2 km. sta-

Je się niezdolne do walki, luka pomiędzy batalionami powinna wynosić 3 - 4 km. Luki muszą być osłonięte ogniem. Jeśli istnieje trudność osłony luk ogniem, organizuje się w nich samodzielne plutonowe lub kompanijne punkty oporu. Jeśli takich trudności nie ma, luki dozoruje się przez pododdziały rozpoznawcze pułku.

Z przedstawionych rozważań wynika, że pułk mając w pierwszym rzucie dwa bataliony może bronić rejonu do 10 km. wzdłuż frontu.

Pułk /pz, pcz/ drugiego rzutu dywizji /odwód ogólny/ otrzymuje do obrony rejon położony w odległości 4-6 km od drugiej pozycji / 14 - 16 km. od przedniego skraju/ i w zależności od przyjętego ugrupowania na rozkaz dowódcy dywizji przygotowuje w nim jedną, dwie lub więcej pozycji obronnych.

Pułk znajdujący się w drugim rzucie zajmuje zwykle obronę na szerszym froncie niż pułki pierwszego rzutu. Może on obsadzić przygotowane pozycje lub rozmieścić się w rejonie o powierzchni 80 - 100 km.².

Wyznaczając głębokość rejonu obrony pułku, musimy obowiązkowo pamiętać, że musi ona zapewnić:

- potęgowanie przeciwdziałania nieprzyjacielowi;
- swobodny manewr wojsk, szczególnie drugich rzutów i odwodów;

- rozśrodkowanie wszystkich pododdziałów
w celu obrony przed BMR.

W celu obrony przed BMR pułki pierwszego i drugiego rzutu tak rozśrodkowują się w głąb, żeby wybuch średniej mocy nie poraził jednocześnie dwóch, rozmieszczonych jeden za drugim, rzutów ugrupowania bojowego. Dlatego odległość między rzutami pułku powinna wynosić 3-4 km, a na kierunku, gdzie między nimi rozmieszczone są inne elementy ugrupowania bojowego /np. SO dywizjonów lub PGA/, - 5 km i więcej. Tak więc przy uwzględnieniu głębokości poszczególnych pozycji /do 2 km/ i odległości między rzutami ugrupowania bojowego, drugi rzut /odwody/ pułk powinien rozmieszczać w odległości nie mniejszej jak 5 - 7 km od przedniego skraju obrony.

Biorąc pod uwagę odległość od przedniego skraju obrony i głębokość ugrupowania drugiego rzutu, głębokość obrony pułku może wynosić do 10 km.

Oprócz pozycji obronnych w rejonie obrony pułku wybiera się rubieże rozwinięcia do kontrataku, a jeśli w drugim rzucie znajdują się pododdziały czołgów /kcz, bcz/ - również rubieże ogniowe dla tych pododdziałów.

R u b i e ż e r o z w i n i ę c i a
d o k o n t r a t a k u wybiera się w terenie zapewniającym:

- skryte wysunięcie i szybkie rozwinięcie się drugiego rzutu /odvodu ogólnego/ w ugrupowanie bojowe;
- możliwość skutecznego rażenia nieprzyjaciela ogniem na wprost czołgów i dział;
- dogodne warunki wykonania kontrataku przez pododdziały.

W zależności od zamiaru działania dowódcy pułku wybiera się je między pierwszą a drugą pozycją, a jeśli dysponuje się środkami i czasem-rozbudowuje się pod względem inżynieryjnym.

Szerokość rubieży rozwinięcia batalionu piechoty wynosi do 3 km, bcz do 5 km.

R u b i e ż e o g n i o w e p o d - o d d z i a ł ó w c z o ł g ó w drugiego rzutu pułku wyznacza się na kierunkach prawdopodobnego użycia przez nieprzyjaciela broni jądrowej i zmasowanych ataków jego czołgów.

Batalionowi czołgów wyznacza się 1- 2 rubieże ogniowe w głębi pierwszej pozycji oraz między pierwszą a drugą. Szerokość rubieży wzdłuż frontu może wynosić kcz - do 1 km. bcz - do 5 km. /zakładając 1,5 km luki między koz/. Na wyznaczonych rubieżach urządza się okopy dla czołgów oraz zawczasu wybiera się i przygotowuje drogi umożliwiające sprawne rozwinięcie /kcz, bcz/ w ugrupowanie bojowe i zajęcie tych rubieży. Mogą one być również wykorzystane jako rubieże rozwinięcia do kontrataku.

Oprócz wymienionych elementów, wchodzących w skład rejonu obrony, pułk znajdując się w pierwszym rzucie dywizji może organizować elementy przed przednim skrajem - na przedpolu. Do nich można zaliczyć:

- .a/ Pozycję przednią - organizuje pułk na rozkaz dowódcy dywizji w odległości 3-5 km przed przednim skrajem. Może ona być organizowana w wypadku przechodzenia pułku do obrony bez bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, jak też w tych wypadkach, kiedy pułk wyprowadza zasadnicze siły i środki z początkowo opanowanej rubieży - przy aktywnym oddziaływaniu przeciwnika na pozycje przygotowane w głębi. Pozycję przednią wybiera się za przeszkodami naturalnymi i dla zmylenia przeciwnika rozbudowuje pod względem inżynieryjnym, tak, żeby nie odróżniała się od innych pozycji.

Do obrony pozycji przedniej wydziela się z pułku siły: - jeśli pułk działa na kierunku głównego wysiłku - do batalionu, w innym wypadku do kompanii piechoty lub /kcz wzmocnioną plutonem piechoty/. Siły te w ramach pozycji przedniej organizują kompanijne /plutonowe/ punkty oporu przygotowane do obrony okrężnej.

Pozycję przednią tworzy się w celu:

- wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd, co do struktury rejonu obrony pułku;
- zabezpieczenia pododdziałów pierwszego rzutu przed niespodziewanym napadem nieprzyjaciela;
- odparcia jego rozpoznania walką;
- zmuszenia do wcześniejszego rozwinięcia sił głównych nieprzyjaciela.

b/ Pozycję ubezpieczeń bojowych organizuje się w pułkach pierwszego rzutu wtedy, kiedy nie tworzy się pozycji przedniej i jeśli nie ma bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. Celem tej pozycji jest zabezpieczenie pododdziałów przed niespodziewanym napadem oraz wzbronienie nieprzyjacielowi rozpoznania.

Pozycje ubezpieczeń bojowych wysuwa się do 2 km przed przednim skrajem, zwykle w składzie wzmocnionego plutonu z batalionów pierwszego rzutu.

Oprócz tego w rejonie obrony pułku tworzy się punkty dowodzenia, rejon i pozycje zapasowe i pozorne, a także system zapór.

Na podstawie omówionych elementów struktury rejonu obrony pułku możemy stwierdzić, że w jej skład mogą wchodzić:

- pozycje pododdziałów zmechanizowanych /czołgów/;
- rubieże rozwinięcia do kontrataków drugich rzutów;
- rubieże ogniowe pododdziałów czołgów;
- stanowiska ogniowe artylerii;
- stanowiska ogniowe środków obrony przeciwlotniczej;
- rejon rozmieszczenia odwodu przeciwpancernego oraz jego rubieże ogniowe;
- rejon /rejon/ rozmieszczenie stanowisk dowodzenia;
- inne rejon, pozycje, zapory /pozorne, zapasowe itp./.

B. S y s t e m o g n i a

Pod pojęciem system ognia rozumiemy - całościowe wykorzystanie wszystkich środków ogniowych znajdujących się w pułku - zgodnie z ich możliwościami taktyczno-technicznymi, przeznaczeniem i obowiązującymi zasadami prowadzenia obrony - dla porażenia ogniem nieprzyjaciela.

System ognia w obronie pułku opiera się na współdziałaniu ognia wszystkich środków, a przede wszystkim artylerii czołgów i PPK. Organizacja systemu ognia, polega na określeniu sposobu wykorzystania wszystkich rodzajów środków ogniowych dla stworzenia

ciągłych stref^x różnych rodzajów ognia przed przednim skrajem i w głębi obrony, a także na możliwości ześrodkowania w krótkim czasie głównej masy ognia na najbardziej zagrożonym kierunku lub rejonie.

Celem organizacji systemu ognia w obronie jest zapewnienie broniącym się możliwości ciągłego niszczenia nieprzyjaciela zarówno przed, jak i w głębi obrony pułku. Z uwagi na manewrowy charakter obecnych działań główną cechą tego systemu powinna być duża elastyczność, pozwalająca na szybką reakcję ogniową, stosownie do zmieniającej się sytuacji bojowej.

Zorganizowany system ognia w obronie powinien zapewniać niszczenie środków napadu jądrowego i chemicznego nieprzyjaciela natychmiast po ich wykryciu, odparcie ataków piechoty i czołgów nieprzyjaciela przed przednim skrajem i zniszczenia tych jego sił, którym udało się włamać w głąb obrony.

- - - - -
x/ Ciągła strefa ognia jest to pas terenu przed przednim skrajem i na skrzydłach kompanijnych punktów oporu pierwszej i następnych pozycji, gdzie każdy punkt terenowy znajduje się pod skutecznym ogniem. Odpowiednio do możliwości środków ogniowych, głębokość ciągłej strefy ognia może wynosić: strefa ognia piechoty - 400 m, ognia przeciwpancernego dział 1 - 1,5 km, PPK-2,5 km.

Bez względu na sposób przejścia do obrony w pierwszej kolejności organizuje się system ognia przed przednim skrajem obrony i na kierunkach najbardziej zagrożonych. Wychodząc z zasięgu sprzętu należy dążyć, aby najwcześniej gotowość do otwarcia ognia osiągnęła artyleria i moździerz, a następnie środki przeciwpancerne.

W systemie ognia pułku bardzo istotną rolę odgrywa ogień artylerii. W obronie należy planować różnego rodzaju ogień artylerii, w różnych okresach walki obronnej. Przy planowaniu należy dążyć przede wszystkim do porażenia, a tym samym osłabienia nieprzyjaciela możliwie najdalej od przedniego skraju przez wykonanie DNO/ dalekie napady ogniowe/. Następnie planuje się ogień ześrodkowane na prawdopodobne rubieże rozwinięcia nieprzyjaciela.

W celu odparcia zmasowanych ataków czołgów i piechoty przed przednim skrajem obrony, a także dla osłony luk i skrzydeł, zapór i przeszkód naturalnych wyznacza się odcinki ognia ześrodkowanego - ZO /ześrodkowanie ogniowe/ i rubieże ognia zaporowego.

W głębi w przewidywanych rejonach włamań nieprzyjaciela planuje się ogień ześrodkowany i zaporowy. Zawczasu planuje się również ogień artylerii dla wsparcia kontrataku.

Prawo wywołania i przeniesienia ognia ześrodkowanego i zaporowego wspierających pododdziałów artylerii mają wszyscy dowódcy od kompanii wzwyż.

Duży stopień upancernienia wojsk przeciwnika stawia przed obroną konieczność szczególnie dokładnego planowania systemu ognia przeciwpancernego. System ognia przeciwpancernego na szczeblu pułku obejmuje zorganizowany ogień PPK, dział, czołgów, granatników przeciwpancernych, zapór minowych - zarówno przed przednim skrajem, jak i w głębi obrony.

Organizacja ognia przeciwpancernego w obronie pułku polega na właściwym rozmieszczeniu i wykorzystaniu ognia środków przeznaczonych do zwalczania opancerzonych środków przeciwnika. Środki te rozmieszcza się:

- w kompanijnych punktach oporu;
- zasadzkach czołgowych;
- na rubieżach i stanowiskach ogniowych;
- w rejonach rozmieszczenia odwodu przeciwpancernego.

Dla organizacji obrony przeciwpancernej batalionom pierwszego rzutu - w zależności od ważności bronionego przez nie kierunku /rejonu/- przydziela się od plutonu do kompanii czołgów oraz jeden-dwa plutony innych środków przeciwpancernych /PPK, działa przeciwpancerne/. Środki te podporządkowuje się kompaniom i rozmieszcza się w ich punktach oporu.

Przy rozmieszczeniu środków przeciwpancernych w kompanijnych punktach oporu i na rubieżach ogniowych należy im zapewnić: wzajemną łącz-

ność ognia wzdłuż frontu i w głębi, możliwość manewru ogniem, możliwość osłony zapór przeciwpancernych, a przede wszystkim możliwość osłony luk i otwartych skrzydeł. Środki te, z zasady rozmieszcza się plutonami tak, aby osłaniały swoim ogniem kierunki zagrożenia pancernego. Rozśrodkowuje się je w głąb, przez co uzyskuje się możliwość prowadzenia przez nie ognia ze skrzydeł i w głębi, wzajemną osłonę ognia i organizację okrężnej obrony przeciwpancernej kompanijnego punktu oporu.

W pułku, w celu lepszej osłony luk i otwartych skrzydeł, w rejonie pierwszej pozycji, jak i w głębi /siłami plutonu czołgów/ organizuje się zasadzki czołgowe.

Zasadzki urządza się w miejscach, które ograniczają manewr czołgów nieprzyjaciela, zapewniają skryte rozmieszczenie zasadzki i prowadzenie ognia skrzydłowego. Celem zasadzki jest niszczenie skrytym ogniem z bliska czołgów nieprzyjaciela, które wdarły się w głąb obrony.

Poważną rolę w walce z nacierającym nieprzyjacielem odgrywa ogień broni strzeleckiej. Głównym celem tego ognia jest zniszczenie siły żywej nieprzyjaciela i walka z jego transportarami. Ogień broni strzeleckiej planuje się przed przednim skrajem kompanijnych punktów oporu, w lukach pomiędzy nimi i na skrzydłach. Środki ogniowe piechoty w punktach oporu powinny być

tak rozmieszczone, aby umożliwiały stworzenie ciągłej strefy ognia i można było je wykorzystać do prowadzenia ognia skrzydłowego, krzyżowego i sztyletowego. Dotyczy to również znajdujących się tam czołgów i artyleryjskich środków przeciwpancernych.

Opancerzone transportery w kompanijnych punktach oporu w obronie rozmieszcza się w taki sposób, aby mogły prowadzić ogień z ukrycia, przede wszystkim w stronę skrzydeł i luk.

C/ R o z b u d o w a i n ż y n i e r y j n a

W warunkach użycia lub zagrożenia użycia BMR, wyłania się szereg szczególnych zadań inżynierskich w zakresie rozbudowy inżynierskiej rejonu obrony pułku. Ponieważ siła rażenia broni jądrowej jest w porównaniu z bronią konwencjonalną olbrzymia, a broniące się wojska muszą zachować zdolność bojową, rozbudowa poszczególnych elementów struktury rejonu obrony pułku wymaga dużego nakładu sił i środków, a przede wszystkim czasu.

Stopień inżynierskiej rozbudowy rejonu obrony pułku będzie limitowany czasem, jakim dysponuje pułk. Jeśli czasu na organizowaną obronę będzie mało, pułk zmuszony będzie do prowadzenia walki w warunkach częściowej zaledwie rozbudowy rejonu obrony. W tej sytuacji szczególną uwagę należy zwrócić na wykorzystanie właściwości obronnych terenu.

Inżynieryjna rozbudowa rejonu obrony pułku będzie polegała na:

- rozbudowie pod względem fortyfikacyjnym rejonów obrony batalionów pierwszego rzutu;
- przygotowaniu głównych i zapasowych rejonów rozmieszczenia drugiego rzutu oraz rubieży rozwinięcia do kontrataku;
- rozbudowie rubieży ogniowych dla czołgów i OPpanc;
- rozbudowie stanowisk ogniowych artylerii;
- rozbudowie systemu zapór inżynieryjnych i wykonaniu niszczeń;
- przygotowaniu dróg manewru, dowozu i ewakuacji;
- wykonaniu przedsięwzięć związanych z maskowaniem wojsk.

Prace związane z inżynieryjną rozbudową prowadzi się na całą głębokość ugrupowania pułku i w takiej kolejności, która zapewniałaby stałą gotowość wojsk do odparcia natarcia nieprzyjaciela i obronę przed BMR.

W pierwszej kolejności kopie się stanowiska dla środków ogniowych piechoty, stawia pola minowe na przednim skraju i w lukach oraz kopie się szczeliny dla siły żywej. Następnie w punktach oporu rozbudowuje się odcinki transzei oraz urządza SO czołgów, środków ppanc i artylerii. W miarę upływu czasu przygotowuje się ukrycia /schrony/ dla ludzi i sprzętu.

Ważnym zagadnieniem w obronie jest rozbudowa systemu zapór. System zapór dostosowuje się do sposobu ugrupowania wojsk i planowanego manewru. Podstawę systemu zapór, stanowią zapory minowe, szczególnie przeciwpancerne pola minowe. Stawia się je przed kompanijnymi punktami oporu i w lukach między nimi, przestrzegając zasady, aby było ono dozorowane ogniem środków ppanc.

W głębi obrony zawczasu zasadniczo ustawia się tylko zapory kierowane. Dla ustawiania zapór w toku walki używa się OZap pułku.

Poważny wpływ na powodzenie działań mają prace związane z maskowaniem rozmieszczenia wojsk. Maskowanie jest współcześnie, obok rozśrodkowania, zasadniczym sposobem zachowania zdolności bojowej wojsk i utrzymania w tajemnicy własnych zamiarów.

Maskowanie osiąga się przez szeroką rozbudowę pozornych rejonów rozmieszczenia wojsk, stanowisk ogniowych i urządzeń tyłowych.

Jednym z ważniejszych zadań w zakresie inżynieryjnego przygotowania terenu do obrony jest przygotowanie dróg w rejonie obrony pułku. To przedsięwzięcie realizuje się w oparciu o istniejącą sieć dróg w rejonie obrony. Szczególnie należy zwrócić uwagę na przygotowanie dróg prowadzących z rejonów rozmieszczenia drugich rzutów na rubież rozwinięcia do ataku, a dla pododdziałów czołgów i OPpanc na rubieże ogniowe.

Oprócz tego przygotowuje się drogi manewru, zaopatrzenia i inne.

II. ORGANIZACJA OBRONY

Zarówno kolejność jak i treść pracy dowódcy pułku i jego sztabu nad organizacją obrony zależą od zadania, charakteru działań nieprzyjaciela, a głównie czasu jakim dysponują na organizację obrony.

W każdej jednak sytuacji sposób pracy dowódcy i sztabu pułku nad organizacją obrony powinien być taki, żeby zapewniał:

- stałą gotowość pododdziałów do odparcia natarcia nieprzyjaciela;
- dokładne przestudiowanie i umiejętne wykorzystanie terenu;
- zajęcie obrony w sposób zorganizowany i we właściwym czasie;
- doskonałą organizację ognia wszystkich rodzajów.

Przy przejściu do obrony w warunkach bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, czas na organizację obrony będzie z reguły krótki. W tych warunkach przejście do obrony może być często połączone z jednoczesną koniecznością odpierania nacierającego nieprzyjaciela i likwidacji skutków jego uderzeń jądrowych. Takie warunki na współczesnym polu walki należy traktować jako najzupełniej normalne.

Dowódca pułku z reguły przystępuje do organizacji obrony z chwilą otrzymania rozkazu przejścia do obrony. Jednakże wyżej przedstawione warunki przejścia do obrony sprawiają, że działania obronne pułku często staną się faktem zanim pułk taki rozkaz otrzyma. W takim wypadku rozsądna inicjatywa dowódcy pułku zmierzająca do podjęcia decyzji zanim pułk otrzyma zadanie bojowe - może mieć decydujący wpływ na dalszy przebieg działań obronnych.

Po otrzymaniu zadania na przejście do obrony dowódca - w trakcie analizy - wyjaśnia otrzymane zadanie i na tej podstawie określa przedsięwzięcia, które należy wykonać natychmiast. Przedsięwzięcia te w postaci zarządzeń przekazuje się podwładnym.

Po wydaniu odpowiednich zarządzeń dowódca pułku kalkuluje czas, przeprowadza ocenę położenia i ^{podejmuje} pobiera decyzję do obrony z mapy. Dąży przy tym, aby podjąć decyzję w najkrótszym czasie, a większość czasu pozostawić podległym dowódcom.

Na podstawie podjętej decyzji dowódca pułku stawia natychmiast zadania bojowe pododdziałom. Jednocześnie z postawieniem zadań dowódca pułku daje im krótkie wytyczne do współdziałania, organizacji zabezpieczenia działań bojowych i dowodzenia.

Po wprowadzeniu decyzji w życie dowódca pułku melduje ją dowódcy dywizji, a jeśli będą w niej jakieś zmiany, wprowadzi je drogą dodatkowych zarządzeń.

Po przejściu do obrony bez styczności z nieprzyjacielem dowódca może przed podjęciem decyzji przeprowadzić rekonesans terenu. Po rekonesansie podejmnie decyzję, którą melduje dowódcy dywizji, a po jej zatwierdzeniu postawi pododdziałom zadanie bojowe w terenie lub z mapy. Organizacja współdziałania w tym wypadku może mieć miejsce zaraz po postawieniu zadań bojowych lub dopiero po powzięciu decyzji przez dowódców batalionów i zatwierdzeniu ich przez dowódcę pułku.

1. Podjęcie decyzji.

Decyzja dowódcy pułku powinna wyrażać optymalny w danych warunkach sytuacji bojowej sposób wykonania postawionego zadania.

Dowódca pułku podejmuje decyzję do obrony w rezultacie analizy otrzymanego zadania, oceny położenia w oparciu o znajomość ogólnych zasad prowadzenia działań obronnych. Jeśli pozwoli czas, decyzja może być udokładniona w wyniku przeprowadzonego rekonesansu w terenie.

a/ Analiza zadania - to praca myślowa, jaką przeprowadza dowódca w trakcie i bezpośrednio po otrzymaniu zadania. Celem analizy jest 1) zrozumienie otrzymanego zadania w świetle zamiaru przełożonego, dlatego analizując zadania

nia dowódca pułku powinien najpierw wyjaśnić
sobie i zrozumieć zamiar walki przełożonego,
sposób w jaki zamierza go realizować, środki
jakie do tego przeznacza, a szczególnie poten-
cjał jądrowy użyty na kierunku /w rejonie/
obrony pułku.

Porównując następnie otrzymane zadanie z
zamiarem przełożonego dowódca pułku powinien
określić swoją rolę w tym zamiarze, to znaczy
zrozumieć:

- na czym polega zadanie pułku;
- czego się od pułku żąda;
- jaka jest zależność między zadaniem pułku, a zadaniami wykonywanymi przez inne pułki i rodzaje wojsk dywizji.

Rozumieć swoją rolę w zamiarze przełożonego, to znaczy rozumieć swoje zadanie, znać jego wagę i zdawać sobie sprawę z tego, co w nim najważniejsze.

Wnioski z analizy zadania powinny dać dowódcy pułku możliwość określenia celu obrony przez wyjaśnienie następujących problemów:

- na jakim kierunku broni się pułk /na głównym czy pomocniczym/;
- na czym polega jego zadanie /na uporczywym utrzymywaniu nakazanego rejonu, czy na czasowym utrzymaniu ważniejszych rejonów zabezpieczających manewr sił i środków w głębi rejonu/;

- sposób wykonania uderzeń ogniowych i kontrataków;
- gdzie skupić główny wysiłek;
- jakie stworzyć elementy ugrupowania w celu wykonania zadania.

Po wyjaśnieniu zadania dowódca osobiście lub przez szefa sztabu wydaje niezbędne zarządzenie wstępne dla pododdziałów, będą one dotyczyły następujących przedsięwzięć:

- zorganizowania rozpoznania;
- postawienia pododdziałom zadań umocnienia dogodnych rubieży;
- zorganizowania systemu ognia w celu odparcia ataków nieprzyjaciela;
- organizacja zabezpieczenia skrzydeł i luk;
- likwidacja ognisk oporu na tyłach;
- obrony przed BMR;
- budowy zapór na kierunkach zagrożenia pancernego.

b/ Kalkulacja czasu

Dowódca nie może wyciągnąć właściwych wniosków z analizy zadania bez rozpatrywania czynnika czasu. Dlatego też kalkulację czasu przeprowadza on w czasie analizy zadania lub natychmiast po jej zakończeniu.

Dane wyjściowe do kalkulacji czasu otrzymuje dowódca z rozkazu przełożonego o przejściu pułku do obrony. Dotyczą one następujących przedsięwzięć:

- termin zajęcia obrony przez pułki;
- gotowość systemu ognia i inżynieryjnej rozbudowy rejonu obrony.

Na podstawie tych danych dowódca określa czas wykonania następujących przedsięwzięć:

- podjęcia decyzji;
- postawienia zadań bojowych;
- zorganizowania współdziałania;
- zorganizowania zabezpieczenia działań bojowych;
- czas niezbędny dowódcom pododdziałów na zorganizowanie obrony;
- gotowość systemu ognia i inżynieryjnej rozbudowy /jeśli nie została podana przez przełożonego/;
- czas przeprowadzenia kontroli gotowości obrony.

Jeśli czas pozwala na przeprowadzenie rekonesansu i organizację współdziałania w terenie, to dowódca określa w jakich terminach będą te przedsięwzięcia realizowane.

c/ Ocena położenia

Po zapoznaniu się z zadaniem, aby poznać dokładnie sytuację, w której to zadanie będzie wykonywane dowódca przeprowadza ocenę położenia.

W zależności od sytuacji, a przede wszystkim dysponowanego czasu, dowódca może ocenę położenia prowadzić osobiście /wspólnie z szefem

sztabu/. Wysłuchuje on meldunków, lub też odpowiedzi poszczególnych oficerów sztabu /dców rodzajów wojsk/, na interesujące go pytania.

W skład oceny położenia wchodzi: ocena nieprzyjaciela, ocena sił własnych, sąsiadów, terenu, sytuacji skażeń i zakażeń, stan pogody, pory roku i doby na działanie bojowe wojsk i inne zagadnienia wynikające z konkretnej sytuacji.

Nieprzyjaciel. Oceniając nieprzyjaciela rozpatruje się jego skład bojowy i możliwości. Ze szczególną wnikliwością ocenia się położenie sił głównych nieprzyjaciela. Następnie rozpatruje się kierunki podejścia nieprzyjaciela, kierunki uderzenia /ustala się główny kierunek uderzenia/, rubieże rozwinięcia do ataku przedniego skraju obrony, prawdopodobny czas rozpoczęcia natarcia, - czas wejścia do walki jego drugich rzutów i odwodów. Rozpatruje się również prawdopodobne rejony rozmieszczenia środków wsparcia a w tym przede wszystkim rejony rozmieszczenia środków przenoszenia BMR. Ocenia się też prawdopodobny charakter działań nieprzyjaciela powietrznego.

Na podstawie wniosków z oceny nieprzyjaciela dowódca pułku powinien określić:

 kiedy, jakimi siłami i na jakich kierunkach nieprzyjaciel może przejść do natarcia;

- najbardziej prawdopodobny kierunek głównego uderzenia nieprzyjaciela;

Określenie tych zagadnień pozwala dowódcy rozwiązać inne zagadnienia związane z organizacją obrony, a mianowicie pozwala:

- określić na jakim kierunku i w jakich rejonach skupić główny wysiłek i jakie do tego przeznaczyć środki;
- gdzie planować ogień w celu porażenia nieprzyjaciela na podejściach do obrony i w głębi;
- jakie przyjąć ugrupowanie bojowe;
- na jakich kierunkach planować wykonanie kontrataków;
- jakich dokonać przedsięwzięć dotyczących obrony przeciwlotniczej;
- 1 - jakich danych jest brak i w związku z tym, jakie zadania postawić organom rozpoznawczym.

Ocena wojsk własnych. Rozpatrując wojska własne dowódca pułku ocenia: czy i jakie konieczne są przegrupowania, jakie są możliwości bojowe batalionów /kompanii/ i do wykonania jakich zadań mogą być użyte. Stopień napromieniowania pododdziałów i jego wpływ na sposób użycia tych wojsk. Na tej podstawie określa, które pododdziały wykorzystać na kierunku głównego wysiłku w pierwszym czy drugim rzucie. Następnie rozpatruje się stan i możliwości artylerii oraz

sposoby jej wykorzystania w walce, stan i możliwości środków przeciwpancernych pułku w świetle organizacji systemu ognia przeciwpancernego, możliwości pododdziałów inżynieryjnych pułku i puł w całości w zakresie przygotowania zapór i inżynieryjnej rozbudowy terenu, stan materiałowego, medycznego i technicznego zaopatrzenia pododdziałów.

W wyniku oceny możliwości wojsk własnych dowódca pułku określa:

- ⊖ sposób i czas dokonania przegrupowań;
- ⊖ ugrupowanie bojowe pułku;
- ⊖ zadania bojowe dla pododdziałów;
- ⊖ strukturę rejonu obrony;
- ⊖ możliwości organizacji systemu ognia i obrony przeciwpancernej;
- ⊖ sposoby wykonania manewru siłami i środkami oraz ich współdziałanie;
- ⊖ przedsięwzięcia w zakresie materiałowo-technicznego i medycznego zabezpieczenia

Ocena sąsiadów. Oceniając sąsiadów dowódca pułku rozpatruje położenie i charakter działań pod kątem ich wpływu na wykonanie otrzymanego zadania i potrzeb ścisłego z nimi współdziałania. Przy ocenie zwraca się szczególną uwagę na charakter ich zadań, stopień zagrożenia styku lub skrzydła i potrzebę uzgadniania z nimi wspólnych przedsięwzięć, możliwości udzielenia sobie wzajemnej pomocy oraz warunki współdziałania w toku walki obronnej.

Wnioski z oceny sąsiadów powinny dać odpowiedź na następujące zagadnienia:

- w jaki sposób i jakimi siłami zabezpieczyć styki, skrzydła /rozpoznanie, ogień, manewr sił/.
- z kim i w jakim okresie najściślej współdziałać.

Ocena terenu. Zarówno działania nieprzyjaciela, jak i wojsk własnych są w poważnym stopniu uwarunkowane charakterem terenu. Stąd, aby wszechstronnie zbadać wpływ terenu na wykonanie zadania dowódca pułku analizuje go po stronie nieprzyjaciela i wojsk własnych.

Przy ocenie terenu ustala się przede wszystkim jego ogólny charakter, zarówno na podejściach, jak i w głębi obrony pułku. W tym zakresie ocenia się warunki prowadzenia obserwacji, właściwości ochronne i maskujące terenu, możliwe zmiany w jego charakterze po wykonaniu uderzeń jądrowych, stan dróg i przejezdność terenu poza nimi.

Oceniając teren na podejściach określa się rejony, w których możliwe jest skryte rozśrodkowanie zgrupowań nieprzyjaciela, przypuszczalne drogi jego podejścia do przedniego skraju, rubieże rozwinięcia wojsk w kolumny kompanijne oraz w ugrupowanie bojowe. Prawdopodobne podstawy wyjściowe, miejsca rozmieszczenia jego artylerii, rakiet i środków radiotechnicznych.

Przy ocenie terenu w głębi rejonu rozpatruje: możliwy przebieg przedniego skraju i poszczególnych pozycji obronnych, rejonu prawdopodobnych uderzeń nieprzyjaciela, a w związku z tym, przewidywane zniszczenia, zawały, czy nawet zmiany w charakterze terenu. Ponadto kierunki uderzeń /kontrataków/ drogi manewru, rubieże rozwinięcia i rejonu rozmieszczenia elementów ugrupowania pułku. Precyzuje się również rejon, od którego utrzymania zależy trwałość obrony.

Wnioski z oceny terenu powinny wskazać:

- przypuszczalny kierunek głównego uderzenia nieprzyjaciela;
- sposób rażenia nieprzyjaciela ogniem na podejściach do obrony i przed przednim skrajem;
- rejon obrony batalionów, a w nich kompanijne punkty oporu;
- rubieże ogniowe batalionu czołgów;
- stanowiska ogniowe artylerii i środki obrony przeciwlotniczej;
- rozmieszczenie i rubieże odwodu przeciwpancernego;
- kierunki i rubieże rozwinięcia kontrataków drugiego rzutu;
- miejsca stanowisk dowodzenia i pododdziałów tyłowych pułku;
- drogi dowozu i ewakuacji;

- charakter inżynierskiej rozbudowy terenu z uwzględnieniem ochronnych właściwości terenu;
- miejsca budowy zapór w głębi rejonu obrony.

Ocena sytuacji skażeń i zakazań - ma na celu ustalenie rozmiarów stopnia skażenia terenu, możliwych strat w ludziach oraz dawek napromienienia, jakie mogą wchłonąć ludzie podczas działań w terenie skażonym, określenie sposobu obrony przed BMR.

d/ Rekonesans. W czasie rekonesansu udokładnia się /precyzuje/ podjętą z mapy decyzję, zadania pododdziałów i sposób współdziałania.

Rekonesans przeprowadza dowódca pułku osobiście przy udziale zainteresowanych dowódców rodzajów wojsk, oficerów sztabu i szefów służb.

W czasie rekonesansu dowódca pułku określa:

- najbardziej prawdopodobny kierunek natarcia nieprzyjaciela;
- rubieże rozwinięcia nieprzyjaciela;
- przebieg pozycji przedniej, pozycji ubezpieczeń bojowych /jeśli takowe się organizuje/, przedni skraj, przebieg drugiej pozycji;
- rejon obrony batalionu, a w nich rozmieszczenie kompanijnych punktów oporu;

- rejony rozmieszczenia odwodów /rejony zapasowe i pozorne/;
- system ognia i zadanie środków ogniowych, w tym miejsca zasadzek czołgowych;
- rubieże ogniowe OPpanc i czołgów;
- rejony SO artylerii;
- kierunki kontrataków drugich rzutów, rubieże rozwinięcia kontrataków drogi do marszu i manewru;
- miejsca zapór i system inżynieryjnej rozbudowy;
- sposób zabezpieczenia luk i skrzydeł;
- miejsca rozmieszczenia stanowisk dowodzenia.

Dowódca pułku w zależności od posiadanego czasu prowadzi rekonesans z jednego lub kilku punktów pracy dających wgląd w interesujące go partie terenu przed frontem i w głębi obrony. W warunkach braku styczności z nieprzyjacielem dowódca może również prowadzić rekonesans terenu przed przednim skrajem obrony - na przedpolu.

Dla przygotowania rekonesansu pod względem organizacyjnym dowódca pułku wydaje zwykle szefowi sztabu wytyczne do organizacji rekonesansu w których podaje:

- czas przeprowadzenia rekonesansu i skład grupy rekonesansowej;
- drogi marszu, punkty i czas pracy;

- zagadnienia, jakie należy wyjaśnić w czasie rekonesansu na poszczególnych punktach pracy;
- gdzie, w jakim czasie i z kim należy zorganizować spotkanie w czasie rekonesansu, szczególnie w celu organizacji współdziałania.

Wytyczne te są podstawą do opracowania planu rekonesansu.

Decyzja dowódcy pułku do obrony winna zawierać: zamiar działań, zadania bojowe pododdziałów, sposób współdziałania wojsk i organizację dowodzenia.

Podstawę decyzji stanowi zamiar walki, który wyraża skoncentrowaną myśl przewodnią decyzji. W zamiarze walki dowódca pułku określa: kolejność i sposób rażenia nieprzyjaciela na prawdopodobnych kierunkach jego natarcia, główny wysiłek obrony, ugrupowanie bojowe oraz manewr siłami i środkami na kierunki zagrożone. Podstawą zamiaru jest określenie głównego wysiłku obrony.

Główny wysiłek skupia się na utrzymaniu rejonu decydującego o trwałości obrony, na prawdopodobnym głównym kierunku uderzenia nieprzyjaciela. Dla utrzymania tego rejonu skupia się ogień większości środków ogniowych pułku oraz przygotowuje kontratak drugiego rzutu lub odwodu.

Określając zadanie bojowe dla poszczególnych elementów ugrupowania bojowego dowódca pułku ustala: podział sił i środków, rejony obrony i zadania bojowe batalionów pierwszego rzutu, główny i zapasowy rejon obrony oraz zadania drugiego rzutu, zadania i stanowiska ogniowe artylerii, zadania i rejony rozmieszczenia odwodów specjalnych i urządzeń tyłowych, gotowość systemu ognia.

2. P o s t a w i e n i e z a d a ń b o j o - w y c h

Dowódca pułku stawia zadania bojowe wykonawcom bezpośrednio ustnie, przez oficerów sztabu lub przy pomocy technicznych środków łączności. Dla zyskania na czasie i w celu dublowania wchodzi w grę wszystkie sposoby.

Stawiając zadania dowódca pułku podaje krótką ocenę zgrupowania i działań nieprzyjaciela, informuje wykonawców o zadaniach i sposobie użycia BMR na kierunku obrony pułku przez wyższego przełożonego, o zadaniu własnym i sąsiadów - przedstawia zamiar rozegrania walki obronnej przez pułk, po czym stawia zadanie wykonawcom wskazując:

a/ batalionom pierwszego rzutu - środki wzmocnienia, rejony obrony i zadania, rejony /kierunki/ głównego wysiłku, linie rozgraniczenia z sąsiadami, odpowiedzialność za zabezpieczenie luk, skrzydeł i styków;

- b/ batalionowi drugiego rzutu - dodatkowo kierunki i rubieże rozwinięcia do kontrataku, rubieże ogniowe pododdziałów czołgów do odparcia ataków czołgów nieprzyjaciela;
- c/ artylerii - skład zadania, sposób wsparcia kontrataków stanowiska ogniowe i czas gotowości otwarcia ognia;
- d/ artylerii plot pułku - obiekty i sposób osłony wojsk, stanowiska ogniowe i czas gotowości;
- e/ odwodowi przeciwpancernemu - skład, zadania, rejon rozmieszczenia, rubieże ogniowe;
- f/ oddziałowi zaporowemu - skład, rejon rozmieszczenia, kierunki działania, rubieże minowania pośpiesznego;
- g/ odwodowi inżynieryjnemu - skład i rejon rozmieszczenia;
- h/ oddziałowi zabezpieczenia ruchu - skład, zadanie.

Dowódca pułku oprócz tego podaje sposób i kolejność rozbudowy inżynieryjnej rejonu obrony, czas zajęcia obrony przez pododdziały i gotowość systemu ognia. Miejsce i czas rozwinięcia punktów dowodzenia, terminy składania meldunków zastępców.

Jeśli tworzy się pozycję przednią, to określa się siły i środki do jej obsadzenia oraz sposób rozbudowy inżynieryjnej.

Rozkaz bojowy podawany ustnie jest zapisywany przez jednego z oficerów sztabu /do pododdziałów z zasady nie wysyła się/.

Jeśli dowódca dysponuje ograniczonym czasem, to łącznie ze stawianiem zadań może dać wytyczne do współdziałania i organizacji zabezpieczenia działań bojowych.

3. Organizacja współdziałania.

Współdziałanie w obronie organizuje się na całą głębokość obrony pułku według prawdopodobnych kierunków natarcia nieprzyjaciela oraz zadań i kierunków kontrataków wojsk własnych.

Organizacja współdziałania według zadań oznacza, że dowódca pułku formułuje stojące przed pułkiem zadania i uzgadnia działania poszczególnych elementów ugrupowania bojowego i środków wspierających, co do czasu, miejsca i sposobu ich wykonania.

Zadaniami tymi mogą być:

- rażenie nieprzyjaciela w czasie podchodzenia do przedniego skraju lub w położeniu wyjściowym do natarcia ;
- rażenie nieprzyjaciela w walce o utrzymanie pozycji przedniej i pozycji ubezpieczenia bojowego /jeśli się je tworzy/
- odparcie i załamanie ataków nieprzyjaciela przed przednim skrajem obrony;
- zniszczenie nieprzyjaciela, który wla-
mał się w głąb obrony.

Organizacja współdziałania według kierunków, oznacza, że dowódca pułku uzgadnia współdziałanie wszystkich elementów ugrupowania bojowego i środków wspierających na każdym prawdopodobnym kierunku natarcia nieprzyjaciela, z głównym i pomocniczym, w świetle wykonywanych zadań obronnych.

Rozpatrując system ognia mówiliśmy już, że należy dążyć do rażenia podchodzącego nieprzyjaciela na jak najdalszej odległości przed przednim skrajem. Osiąga się to przede wszystkim przez wykonanie uderzeń BMR i lotnictwem będącym w dyspozycji wyższego przełożonego /dywizja - armia/.

Dowódca pułku organizując współdziałanie według kierunków natarcia nieprzyjaciela, w celu rażenia go w e z a s i e p o d c h o d z e n i a d o p r z e d n i e g o s k r a j u l u b b e d a c e g o w p o ł o ż e n i u w y j ś c i o w y m - podaje podwładnym, na jakie obiekty przed frontem obrony pułku, planowane są uderzenia BMR, lotnictwa i środkami klasycznymi przełożonego oraz uzgadnia z nimi ogień artylerii pułku /naturalnie w ramach technicznej donośności sprzętu/.

Właściwe wykorzystanie w tym okresie ognia wszystkich środków, a przede wszystkim BMR może doprowadzić do całkowitego załamania natarcia lub poważnie osłabić jego uderzenie.

Jeśli powyższe przedsięwzięcia tylko osłabia siłę uderzenia nieprzyjaciela, to kolejnym zadaniem jakie stanie przed pułkiem będzie z a-
ł a m a n i e n a t a r c i a n i e p r z y-
j a c i e l a p r z e d p r z e d n i m
s k r a j e m o b r o n y. Dla wykonania tego zadania, oprócz środków ogniowych wymienionych poprzednio, włączają się bataliony pierwszego rzutu pułku z ich systemem ognia i zapór.

Organizując współdziałanie dla osiągnięcia tego celu, dowódca pułku powinien uzgodnić: obiekty obezwładnienia przez środki ogniowe dywizji, kolejność ześrodkowania ognia na kierunkach najbardziej zagrożonych, rubieże ognia zaporowego i odcinki ognia ześrodkowanego, przednią granicę ciągłej strefy ognia wszystkich rodzajów broni, miejsca rozmieszczenia środków ogniowych, sposób osłony zapór inżynieryjnych, luk i skrzydeł.

Ponadto powinien on określić działanie pododdziałów w okresie ogniowego przygotowania nieprzyjaciela, jakimi siłami i w jakim zakresie prowadzić likwidację skutków użycia BMR przez nieprzyjaciela, sygnały wywołania i przerywania ognia oraz powiadamianie wojsk o niebezpieczeństwie napadu jądrowego nieprzyjaciela.

Ustala również, kto przyjmuje dowodzenie na wypadek zniszczenia stanowiska dowodzenia pułku.

Nie jest wykluczone, a przeciwnie należy przewidzieć, że na niektórych kierunkach uda się nieprzyjacielowi wtargnąć w głąb obrony. Stanie więc przed pułkiem zadanie z n i s z - c z e n i a n i e p r z y j a c i e l a , k t ó r y w ł a m a ł s i ę w g ł ą b o b r o n y i utrzymania bronionego rejonu.

W realizacji tego zadania, oprócz dotychczas zaangażowanych sił, zostanie użyty drugi rzut. Może on być użyty do organizacji obrony na kolejnej rubieży lub też wykonania kontrataku.

Przy włamaniu się nieprzyjaciela w głąb obrony główną rolę w obronie pułku odgrywają kontrataki. Dlatego też organizując współdziałanie na ten okres walki dowódca pułku musi brać pod uwagę obie ewentualności i zorganizować działanie wojsk według kierunku /kierunków/ przewidywanych kontrataków.

Ponieważ często na kierunku planowanego kontrataku pułku może wychodzić kontratak dywizji czy sąsiada, dowódca pułku powinien ustalić nie tylko czas i własne przedsięwzięcia, ale także - i to szczególnie dokładnie - uzgodnić je z przedsięwzięciami dywizji i sąsiadów.

Organizując współdziałanie dla wykonania tego zadania dowódca pułku podaje podległym dowódcom prawdopodobne kierunki oraz rejony, w których wykorzystując środki ogniowe i kontr-

ataki zamierza go rozbić, wskazuje rejony, utrzymanie których nie zezwoli przeciwnikowi na rozprzestrzenianie się w głąb i na skrzydła, określa sposób obezwładnienia nieprzyjaciela w planowanych warunkach ogniowych, omawia sposób zajęcia rubieży ogniowych przez czołgi i OPpanc. W celu wykonania kontrataków - udokładnia i wskazuje ich kierunki, główne i zapasowe rubieże rozwinięcia, omawia sposób ogniowego wsparcia kontrataków, współdziałanie z pierwszym rzutem i OPpanc oraz sposób dowodzenia.

Organizując współdziałanie dowódca pułku rozstrzyga wszystkie zagadnienia z mapy, albo - jeśli warunki pozwalają, bezpośrednio w terenie. Ten drugi sposób jest zawsze korzystniejszy.

Współdziałanie organizuje się nie tylko przed walką, ale i w toku walki - aż do czasu wykonania zadania bojowego. Wskutek oddziaływania ogniowego nieprzyjaciela może wystąpić zjawisko zerwania współdziałania, zarówno wewnątrz pułku, jak i na zewnątrz. Po zaistnieniu podobnego wypadku, współdziałanie organizuje się /odtwarza się/ z powrotem.

4. Organizacja zabezpieczenia działań bojowych

Zabezpieczenie działań bojowych ma na celu nie dopuścić do niespodziewanego napadu naziemnego i z powietrza, zapewnić wojskom niezbędne środki do walki i umożliwić zorganizowane wejście i pomyślne prowadzenie działań w różnych warunkach sytuacji.

Zabezpieczenie działań bojowych obejmuje cały szereg zagadnień realizowanych na poszczególnych szczeblach organizacyjnych. Do najbardziej istotnych zagadnień na szczeblu pułku organizującego obronę zaliczamy: rozpoznanie, ubezpieczenie, obronę pododdziałów przed BMR, maskowanie i inne, które rozpatruje się zależnie od warunków sytuacji.

a/ R o z p o z n a n i e

Walka jest aktem dwustronnym. Celniej i skuteczniej uderza ten, kto więcej wie o przeciwniku. Szczególnie w obronie, kiedy przewaga w siłach i środkach walki jest po stronie przeciwnika. Wiadomości o nim pozwolą wydajniej zużytkować swoje siły, a tym samym zniwelować jego przewagę. Pozbawienie nieprzyjaciela posiadanej przewagi spowoduje nieuchronne załamanie się jego natarcia, a z naszej strony oznacza to wykonanie zadania.

Aby to osiągnąć siłami i środkami rozpoznania należy ustalić: kierunki podejścia głównych sił nieprzyjaciela, szczególnie jego czołgów, rubieże rozwinięcia lub rejony wyjściowe, rejony rozwinięcia jego środków szczególnie natarcia jądrowego, czas wykonania uderzeń jądrowych, możliwy czas przejścia nieprzyjaciela do natarcia oraz kierunek jego głównego uderzenia.

W toku walki rozpoznanie powinno udokładować zgrupowanie nieprzyjaciela, ustalić kierunki i czas wejścia do walki jego odwodów i miejsca wysadzenia jego desantów.

Dane te pułk uzyskuje przez obserwację, podsłuch, organa rozpoznawcze, rozpoznanie oficerskie, wypadły, zasadzki, patrole inżynieryjne i rozpoznanie skażeń i zakażeń, niekiedy za zezwoleniem lub rozkazem dowódcy dywizji z rozpoznania walką.

W zadaniu na rozpoznanie nieprzyjaciela dowódca pułku podaje: na jakim kierunku skupić główny wysiłek rozpoznania, jakie dane i w jakim czasie należy zdobyć oraz jakie środki do tego celu wyznaczyć.

Planowaniem rozpoznania, zbieraniem danych, ich przetworzeniem i przedstawieniem dowódcy zajmuje się pomocnik szefa sztabu do spraw rozpoznania, w myśl szczegółowych wytycznych szefa sztabu pułku.

b/ U b e z p i e c z e n i e

Bez względu na to, czy jest organizowana pozycja ubezpieczeń bojowych czy nie, w ramach bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem pułk organizuje bezpośrednie ubezpieczenie bojowe, lecz tylko na skrzydłach rejonu obrony i w lukach między batalionami. Natomiast przy braku styczności z nieprzyjacielem ubezpieczenie organizuje się również od czoła.

Do ubezpieczenia bezpośredniego wyznacza się wzmocnione pododdziały od drużyny do kompanii i wspiera się ich walkę ogniem artylerii pułku. Ilość pododdziałów i środków wydzielonych do ubezpieczenia zależy od konkretnej sytuacji bojowej, charakteru terenu, pory dnia i roku oraz warunków atmosferycznych. Ubezpieczenia bezpośrednie organizują wszystkie pododdziały pułku zawsze i wszędzie.

Obrona pododdziałów przed BMR.

Obronę przed BMR organizuje się w celu osłabienia stopnia porażenia własnych pododdziałów i obiektów tyłowych bronią jądrową, chemiczną i biologiczną nieprzyjaciela.

Dla zorganizowania obrony przed BMR przez pododdziały dowódca wydaje wytyczne, w których określa:

- sposób prowadzenia rozpoznania skażeń i zakażeń;
- sposób rozśrodkowania pododdziałów oraz okresowej zmiany rejonów i pozycji obrony;
- charakter inżynieryjnej rozbudowy terenu;
- siły i środki, jakich należy użyć do likwidacji skutków napadu jądrowego i chemicznego.

Organizacja likwidacji skutków uderzeń jądrowych nieprzyjaciela obejmuje przedsięwzięcia o charakterze taktycznym i specjalnym.

Do przedsięwzięć o charakterze taktycznym zalicza się prace mające na celu odtworzenie naruszonego dowodzenia, struktury obrony pułku, doprowadzenie do stanu używalności dróg manewru i ewakuacji oraz uzupełnienie amunicji i środków materiałowych.

Przedsięwzięcia o charakterze specjalnym dotyczą: prac ratunkowych i leczniczo-ewakuacyjnych, dezaktywacji i zabiegów sanitarnych, kontroli dozymetrycznej oraz gaszenia pożarów.

Przedsięwzięcia o charakterze taktycznym w zasadzie wykonuje pułk we własnym zakresie, natomiast do wykonania prac specjalnych pułk może być okresowo wzmocniony siłami i środkami dywizji. Z własnych i z przydzielonych sił i środków organizuje się w pułku grupę awaryjno - ratunkową, dzieląc ją na tyle samodzielnych zespołów ile jest ognisk wybuchów jądrowych.

d/ M a s k o w a n i e

Celem maskowania jest ukrycie broniących się wojsk i wykonywanych przez nie przedsięwzięć przed rozpoznaniem nieprzyjaciela oraz wprowadzenie go w błąd, co do stanu i sposobu organizacji obrony przez pułk. Maskowanie może być bierne i czynne. Realizuje się je według planu sztabu dywizji.

W wytycznych do maskowania dowódca określa zasadnicze przedsięwzięcia maskowania i czas ich wykonania, a mianowicie:

- CS
- sposób wykorzystania maskujących właściwości terenu, nocy i innych warunków ograniczonej widoczności;
 - sposób użycia etatowych i podręcznych środków maskujących oraz dymów;
 - przebieg, ilość pozycji /rejonów/ pozornych;
 - sposób użycia ogniowych środków wędrownych;
 - sposób maskowania prac inżynierskich i przestrzegania tajemnicy wojskowej.

Prace maskownicze wykonują pododdziały w toku realizacji każdego przedsięwzięcia własnymi siłami i środkami. Prace specjalistyczne i bardziej skomplikowane wykonywane są przez pododdziały inżynierskie. Sztab pułku przez cały okres walki obronnej powinien kontrolować wykonanie prac maskowniczych i przestrzegania zasad maskowania przez pododdziały.

5. Organizacja dowodzenia

Dowodzenie w obronie opiera się na stanowisku dowodzenia i tyłowym stanowisku dowodzenia pułku: poza tym może być organizowany doraźnie punkt obserwacyjny.

Stanowisko dowodzenia /SD/ pułku rozmieszcza się z boku od kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela, uwzględniając dogodność dowodzenia wojskami - zwykle na wysokości drugiej po-

zycji lub za nią. Na wypadek zmiany SD pułku, rozpoznaje się 1 - 2 rejonu zapasowe.

Kwaternistrzowskie stanowisko dowodzenia /KSD/ rozmieszcza się w rejonie pododdziałów tyłowych.

Na najważniejszych kierunkach dla potrzeb kierowania walką organizuje się punkty obserwacyjne, na które w miarę potrzeby udaje się dowódca lub jego zastępca, jeśli jego obecność jest tam niezbędna.

Podobnie, jak w natarciu podstawowy środek łączności stanowi sprzęt radioliniowy i środki ruchome. Właściwe wykorzystanie tych środków zabezpiecza sprawne zachowanie dowodzenia.

Ciągle i stanowcze dowodzenie wojskami umożliwi w krótkim czasie organizowanie obrony przy aktywnym oddziaływaniu wszystkimi środkami nieprzyjaciela oraz pomyślne odpieranie jego uderzeń w toku walki. Dlatego też na wypadek zniszczenia SD pułku, dowodzenie pułkiem przejmuje wtedy wyznaczony w rozkazie bojowym zastępca.

III. PROWADZENIE OBRONY

1. Opanowanie i umocnienie dogodnych do obrony rubieży /rejonów/.

Przy przejściu do obrony w warunkach bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem problem opanowania dogodnych rubieży /rejonu/ i umocnienie ich przez broniące się pododdziały pułku odegra decydujące znaczenie w przeprowadzeniu dalszych działań obronnych i wykonaniu zadania stojącego przed pułkiem.

Przy przechodzeniu do obrony pułku położenie jego pododdziałów, może być różne, a rejon przez nie opanowany może być wygodny lub niewygodny do obrony pułku. W drugim wypadku zachodzi niezbędna konieczność opanowania dogodnych do obrony obiektów lub wycofania części /całości/ sił pułku do tyłu na bardziej dogodną do obrony rubież.

Walkę w celu uchwycenia ważnych obiektów podejmują kompanie i bataliony samodzielnie wspierane ogniem artylerii pułku. Natomiast opanowanie ważnych rejonów lub rubieży może być niekiedy połączone z koniecznością natarcia z zadanym celem całością sił pułku.

W wypadku celowości wyprowadzenia sił pułku do tyłu, na opanowanej dotychczas rubieży organizuje się pozycję ubezpieczenia bojowego lub pozycję przednią /tę ostatnią na rozkaz przełożonego/.

Pułk umacnia się w opanowanym rejonie w takim ugrupowaniu, w jakim dotychczas nacierał. Czołgi i artyleria przeciwpancerna pozostają w ugrupowaniu batalionów. Artyleria osłania walkę batalionów z dotychczasowych stanowisk. Bataliony, pod osłoną ognia artylerii czołgów umacniają się w opanowanych rejonach rozbudowując stanowiska ogniowe i transzeje w gotowości do odparcia ataków nieprzyjaciela, odwód przeciwpancerny rozwija się na kierunku najbardziej zagrożonym, a pododdziały inżynieryjne ustawiają pola minowe.

Wraz z umacnianiem opanowanego rejonu pułk prowadzi walkę w celu odparcia ataków nieprzyjaciela zmierzającego do zerwania przygotowań nad umocnieniem opanowanego rejonu lub rozpoznania walką jego przedniego skraju.

W warunkach bezpośredniej styczności, nieprzyjaciel może rozpocząć natarcie przed tym, zanim pułk zdąży się umocnić na opanowanych rubieżach. W tym wypadku walka pułku może się rozpocząć od bezpośredniego odparcia piechoty i czołgów nieprzyjaciela na rubieży opanowanej aktualnie i w ugrupowaniu, jakie pułk posiada w natarciu. W tej sytuacji główne zadanie pododdziałów pułku, szczególnie pierwszego rzutu, będzie polegać na tym, żeby umocnić się na zajętych rubieżach i odeprzeć z nich uderzenie nieprzyjaciela, a tym samym zapewnić dowódcy czas na przeprowadzenie przedsięwzięć związanych z organizacją obrony.

Po odparciu ataków nieprzyjaciela, w czasie których prowadzi się intensywne rozpoznanie posiadanych przez niego sił i środków pułk dokonuje zmian w strukturze obrony zgodnie z podjętą w międzyczasie decyzją dowódcy pułku. Zmiana ugrupowania następuje z reguły w nocy lub w warunkach ograniczonej widoczności.

2. Udział pułku w zerwaniu natarcia nieprzyjaciela lub osłabieniu jego uderzeń.

Organizacją przedsięwzięć związanych z zerwaniem natarcia nieprzyjaciela zajmuje się armia, w niektórych wypadkach dywizja.

Pułk może wziąć udział w zerwaniu lub osłabieniu natarcia nieprzyjaciela w następujących warunkach:

- przy przejściu do obrony bez styczności z nieprzyjacielem;
- w styczności z nieprzyjacielem, gdy znajduje się na kierunku przeciwnatarcia sił podchodzących z głębi.

W obu tych wypadkach dowódca i sztab pułku, oprócz zagadnień związanych z organizacją obrony muszą w porę ustalić oznaki świadczące o przygotowaniu nieprzyjaciela do natarcia. W tym celu należy śledzić charakter jego poczynañ na polu walki, szczególnie manewr siłą i środkami, aby ustalić czas rozpoczęcia podchodzenia jego wojsk, rozwijanie lub zajmowanie podstaw wyjścio-

wych do natarcia. Posiadanie tych danych przez dowódcę pozwoli mu właściwie i na czas reagować na warunki każdej sytuacji.

W miarę wykrywania wychodzenia nieprzyjaciela z rejonów ześrodkowania, w marszu w czasie rozwijania lub zajmowania podstaw wyjściowych do natarcia na jego główne zgrupowanie wykonuje się środkami wyższych dowódców uderzenia BMR, lotnictwem i artylerią, aby w ten sposób zerwać natarcie lub osłabić siłę jego uderzenia. Ponadto na nieprzyjaciela, który przeszedł do obrony i przygotowuje się do natarcia wykonuje się kontrprzygotowanie.

Pułk rozpoczyna walkę z nieprzyjacielem po jego wyjściu na największy zasięg ognia artylerii. Artyleria, a w miarę podchodzenia nieprzyjaciela do przedniego skraju obrony wchodzi do walki pozostałe środki ogniowe pułku, a przede wszystkim środki przeciwpancerne.

W niektórych wypadkach po wykonaniu kontrprzygotowania na rozkaz dowódcy dywizji pułk może uczestniczyć w wykonaniu niespodziewanego uderzenia przed przedni skraj obrony.

3. Odparcie ataku nieprzyjaciela przed przednim skrajem.

Rozpoczęcie natarcia nieprzyjaciela poprzedzi z reguły przygotowanie ogniowe z zastosowaniem lub bez zastosowania BMR. Uderzenia

jądrowe nieprzyjaciela mogą być wykonane na pododdziały broniące pierwszej pozycji lub na obiekty położone w głębi w dowolnym czasie prowadzenia ogniowego przygotowania.

Z chwilą rozpoczęcia przez nieprzyjaciela przygotowania ogniowego na sygnał dowódcy pułku wszystkie pododdziały pułku znajdują się w ukryciach w gotowości do zajęcia swoich stanowisk ogniowych i odparcia ataku nieprzyjaciela. Wyznaczeni obserwatorzy pozostają na swoich miejscach i prowadzą obserwację, również dowódcy z przygotowanych ukryć osobiście obserwują działanie nieprzyjaciela i wojsk własnych, aby w porę wykryć przejście nieprzyjaciela do ataku. Artyleria i czołgi ześrodkowują ogień na czołgi i piechotę nieprzyjaciela przygotowującą się do natarcia lub rozwijającą się do wykonania ataku z marszu.

Po wykonaniu przez nieprzyjaciela uderzeń jądrowych, dowódca pułku zarządza, w zależności od potrzeb, likwidację skutków tych uderzeń i organizuje odparcie ataku. W celu zamknięcia wyłomów w ugrupowaniu bojowym, do rejonów, na które nieprzyjaciel wykonał uderzenia jądrowe wysyła się odwód przeciwpancerny, a w razie konieczności część drugiego rzutu /odwodu ogólnowojskowego/. Pododdziały te rozwijają się w terenie w takich rejonach, które będą zamykały główne kierunki natarcia nieprzyjaciela.

Wszyscy dowódcy w dalszym ciągu prowadzą intensywną obserwację, aby uchwycić moment przejścia nieprzyjaciela do ataku i dać na czas sygnał pododdziałom do wyjścia z ukryć, zajęcia stanowisk ogniowych i otwarcia ognia. Sygnał wyjścia z ukryć podają dowódcy batalionów i kompanii.

Z rozpoczęciem ataku nieprzyjaciela rozpoczynają ogień wszystkie środki ogniowe rozmieszczone w czołowych punktach oporu i inne środki, w miarę podejścia nieprzyjaciela do przedniej granicy ognia. Ogień prowadzą z maksymalnym natężeniem, a główną jego masę ześrodkowuje się na czołgach i transporterach nieprzyjaciela. Czołgi i transportery, które przerwały się w głąb niszczy się wszystkimi środkami przeciwpancernymi rozmieszczonymi w głębi.

W razie potrzeby dowódcy batalionu pierwszego rzutu wysuwają na zagrożone kierunki własne odwody lub część pododdziałów i środków ogniowych z odcinków nie atakowanych i uporczywie bronią rejonów, nawet w wypadku ich okrążenia. W sprzyjających warunkach, za zezwoleniem lub na rozkaz dowódcy pułku, wykonują kontrataki na skrzydła i tyły nieprzyjaciela.

W toku walki o przedni skraj obrony dowódca pułku kieruje działaniami ze stanowiska dowodzenia lub punktu obserwacyjnego, wpływając na rozwój walki przede wszystkim przez ześrod-

kowanie ognia artylerii pułku na kierunki najbardziej zagrożone. Zadawszy straty nieprzyjacielowi i w wypadku jego zatrzymania, ogień artylerii winien być przeniesiony na inne odcinki. Szybkość manewru ogniem i środkami ogniowymi odgrywa decydującą rolę w tym okresie walki obronnej pułku. Pododdziały, które znalazły się na tyłach nieprzyjaciela wspiera się wszystkimi posiadanymi siłami i środkami.

Po odparciu ataku piechoty i czołgów nieprzyjaciela przed przednim skrajem obrony pułk prowadzi nadal walkę ogniową w celu zniszczenia nieprzyjaciela, który przed przednim skrajem wycofuje się z powrotem na rubież wyjściową do ataku. Pododdziały pułku przygotowują się do odparcia kolejnych ataków nieprzyjaciela. Artyleria i środki przeciwpancerne zajmują zapasowe stanowiska ogniowe lub wchodzi w nowe rejony.

4. Zniszczenie nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony.

We współczesnych warunkach wtargnięcie nieprzyjaciela w głąb obrony jest zawsze możliwe - szczególnie na kierunkach wykonywanych uderzeń jądrowych. W tych warunkach czołowe pododdziały, które znalazły się na tyłach nieprzyjaciela, trwale utrzymują zajmowane rejony obrony. Utrzymanie tych rejonów ma szczególnie ważne

znaczenie dla organizacji walki w głębi pułkowego rejonu obrony. Przez uporczywą obronę ważnych rejonów, nawet w warunkach całkowitego okrążenia, kompanie i bataliony pierwszego rzutu kanalizują ruch nieprzyjaciela w głąb obrony i nie pozwalają mu rozprzestrzeniania się w stronę skrzydeł.

Dowódca pułku, w celu wzmocnienia skrzydeł i obrony na odcinku włamania nieprzyjaciela używa odwodu przeciwpancerneho, pododdziałów ze składu drugiego rzutu /odwodu/ oraz sił i środków z odcinków nie atakowanych.

Podstawą jednak współczesnej obrony są kontrataki. Pułk w zależności od sytuacji może wykonać kontratak:

- samodzielnie;
- wspólnie z drugim rzutem /odwodem/ dywizji;
- wspólnie z kontratakującym sąsiadem.

W wypadku, gdy w głąb obrony włamały się nieznaczne siły nieprzyjaciela, które po przeniesieniu dużych strat zostały zatrzymane w rejonie obrony batalionów pierwszego rzutu dowódca pułku po uzyskaniu zgody przełożonego może wykonać kontratak swoim drugim rzutem /odwodem/. Do kontrataku, oprócz drugiego rzutu, mogą być użyte pododdziały pierwszego rzutu znajdującego się na kierunku kontrataku, które na rozkaz dowódcy pułku wspierają kontratakujące pododdzia-

ły ogniem lub dołączają do nich w celu wspólnego zniszczenia nieprzyjaciela. Przed kontratakem niszczy się nieprzyjaciela ogniem wszystkich środków i odcina się jego odwody.

Po powzięciu decyzji do kontrataku dowódca pułku udokładnia zadania drugiego rzutu i innych pododdziałów uczestniczących w kontrataku, sposób przesunięcia i rozwinięcia drugiego rzutu, czas rozpoczęcia kontrataku i sposób wsparcia ogniowego. Jednocześnie udokładnia się sposób współdziałania drugiego rzutu ze wspierającymi środkami ogniowymi i pododdziałami pierwszego rzutu.

Dla uzyskania zaskoczenia i zmniejszenia możliwości zerwania kontrataku przeprowadza się je gwałtownie i z zasady z marszu na skrzydło i tyły nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony. W niektórych wypadkach najlepszym sposobem kontrataku będzie uderzenie czołowe, na przykład w warunkach, gdy nieprzyjaciela na kierunku kontrataku niszczy się uderzeniami jądrowymi lub manewr drugiego rzutu na skrzydła jest utrudniony.

Otrzymawszy rozkaz do kontrataku dowódca drugiego rzutu podaje sygnał do natychmiastowego wyruszenia w rejon i zajęcia rubieży do kontrataku. Udokładnienie zadań pododdziałów i środków ogniowych oraz przejście z kolumny marszowej w ugrupowanie bojowe odbywa się w marszu.

Ponieważ głębokość kontrataku jest nieduża, kontratakujący batalion grupuje się z reguły w jednym rzucie dla uzyskania dużej siły początkowego uderzenia. Pododdziały piechoty kontratakują nieprzyjaciela na transporterach lub pieszo w ślad za czołgami. Kontrakuje się do czasu zniszczenia lub odrzucenia nieprzyjaciela i wyjścia na wskazaną rubież. Po przeprowadzeniu kontrataku i odtworzeniu położenia dowódca i sztab pułku, dowódcy pododdziałów szybko odtwarzają naruszony system ognia, przede wszystkim przeciwpancernego współdziałania odwodu drugi rzut; zapory. Dowódca pułku kieruje działaniami kontratakujących pododdziałów ze stanowiska dowodzenia lub punktu obserwacyjnego.

W wypadku gdy nieprzyjaciel pokona pierwszą pozycję i włamie się do rejonu obrony pułku znacznymi siłami wykonuje się kontratak drugim rzutem dywizji. W tej sytuacji drugi rzut pułku może kontratakować wspólnie z siłami dywizji.

Wyjście kontrataku siłami dywizji możliwe będzie w momencie, kiedy nacierające oddziały nieprzyjaciela wskutek poniesionych strat zatrzymały się, a podchodzące w głębi jego bliższe odwody zostały zatrzymane lub poniosły znaczne straty od BMR, ognia broniących się wojsk i uderzeń lotnictwa.

Sposób udziału drugiego rzutu w kontrataku wspólnie z drugim rzutem dywizji określa się na podstawie decyzji dowódcy dywizji.

W razie włamania się nieprzyjaciela w lukę z sąsiadem dowódca pułku obowiązany jest ogniem wszystkich środków zadać mu straty, nie dopuścić do rozprzestrzeniania się w stronę skrzydeł i w głąb, a w sprzyjających warunkach zniszczyć go kontratakami drugiego rzutu pułku ze współdziałaniem sąsiadów.

Jeśli nieprzyjaciel po pokonaniu obrony pierwszych rzutów wtargnie w głąb obrony i kontratak drugiego pułku nie rokuje powodzenia, wtedy dowódca pułku organizuje obronę rejonową w głębi, w celu stworzenia korzystnych warunków do wykonania kontrataku przez drugi rzut dywizji.

Drugi rzut pułku przechodzi do obrony na kierunku najbardziej zagrożonym, w celu niedopuszczenia do przerwania się nieprzyjaciela na tyły ugrupowania obronnego pułku. Odwód przeciwpancerny i oddział zaporowy pogłębia obronę drugiego rzutu pułku lub osłaniają jeden z kierunków możliwego rozprzestrzeniania się nieprzyjaciela w stronę skrzydeł.

Z chwilą wyjścia kontrataku odwodów dywizyjnych, część pułku znajdująca się na jego kierunku bierze w nim udział.

Pozostałe siły pułku w miarę postępu kontrataku, przystępują do odtworzenia obrony.

W niektórych wypadkach, w zależności od decyzji dowódcy dywizji, po wykonaniu przez drugi rzut dywizji kontrataku i opanowaniu nakazanego rejonu umacnia się on na osiągniętej rubieży, a dotychczasowy pierwszego rzutu przechodzi do drugiego rzutu lub odwodu dywizji.

Z A K O Ń C Z E N I E

Na podstawie przeprowadzonych rozważań należy wnioskować, że pułk będzie przechodził do obrony wówczas, kiedy na określonym kierunku udało się nieprzyjacielowi uzyskać przewagę w siłach i środkach walki i kiedy osiągnął on wcześniej gotowość do wykonania natarcia lub przeszedł już do natarcia.

Pułk może przejść do obrony w zasadzie w składzie dywizji w warunkach, kiedy prowadzi ona głównymi siłami /częścią sił/ działania zaczepne lub przechodzi całością do obrony. W obu wypadkach pułk może przejść do obrony w styczności lub bez styczności z nieprzyjacielem.

Pułk organizuje obronę na najważniejszych kierunkach prawdopodobnego lub wykonywanego już natarcia nieprzyjaciela bez zachowania ciągłego frontu obrony. Odcinki nie obsadzone dozoruje się przez organa rozpoznawcze, pododdziały ubezpieczeń oraz osłania ogniem i zaporami. Brak

ciągłego frontu powoduje potrzebę organizowania obrony okrężnej.

System obrony pułku opiera się na powiązaniu ognia wszystkich środków ogniowych z uderzeniami jądrowymi wykonywanymi przez dywizje, właściwej rozbudowy inżynieryjnej oraz utworzonych elementów ugrupowania bojowego.

Podstawę obrony pułku stanowi system ognia, kontratak. drugim rzutem w powiązaniu z uporczywym utrzymaniem taktycznie ważnych rejonów.

Krótki z reguły czas na organizację obrony wymaga wysokiej sprawności i organizacji pracy dowódcy i sztabu pułku, przy wypracowaniu decyzji, doprowadzeniu jej do wykonawców i będzie decydująco wpływać na osiągnięcie na czas gotowości do odparcia natarcia nieprzyjaciela.

Krótki czas na organizację obrony nie zawsze pozwoli na pełne inżynieryjne przygotowanie terenu. Powoduje to potrzebę prowadzenia walki w ugrupowaniu rozśrodkowanym i starannego maskowania rejonów rozmieszczenia poszczególnych elementów ugrupowania - bojowego pułku.

Cechą szczególną współczesnej obrony jest aktywność. Na wyższym wyrazem tej aktywności są zdecydowane kontrataki oraz szeroki manewr siłami i środkami z odcinków nieatakowanych na kierunki zagrożone, bowiem umiejętność

szybkiego przenoszenia wysiłku z jednego kierunku na drugi jest podstawą dowodzenia.

Obrona jest działaniem trudnym, prowadzonym w warunkach przewagi i inicjatywy nieprzyjaciela. W takich warunkach na powodzenie mogą liczyć dowódcy i sztaby przejawiające inicjatywę i działające szybko i pewnie.

Wydrukowano w 250 egz

Egz. Nr 1-200 B.T.

Egz. Nr 201-250 WW

Wyk. ppłk Prokop

Druk. E.S. dn. 9.1.71 r.

Nr ks.masz. 01878/04081/WW

Kor. L.S.

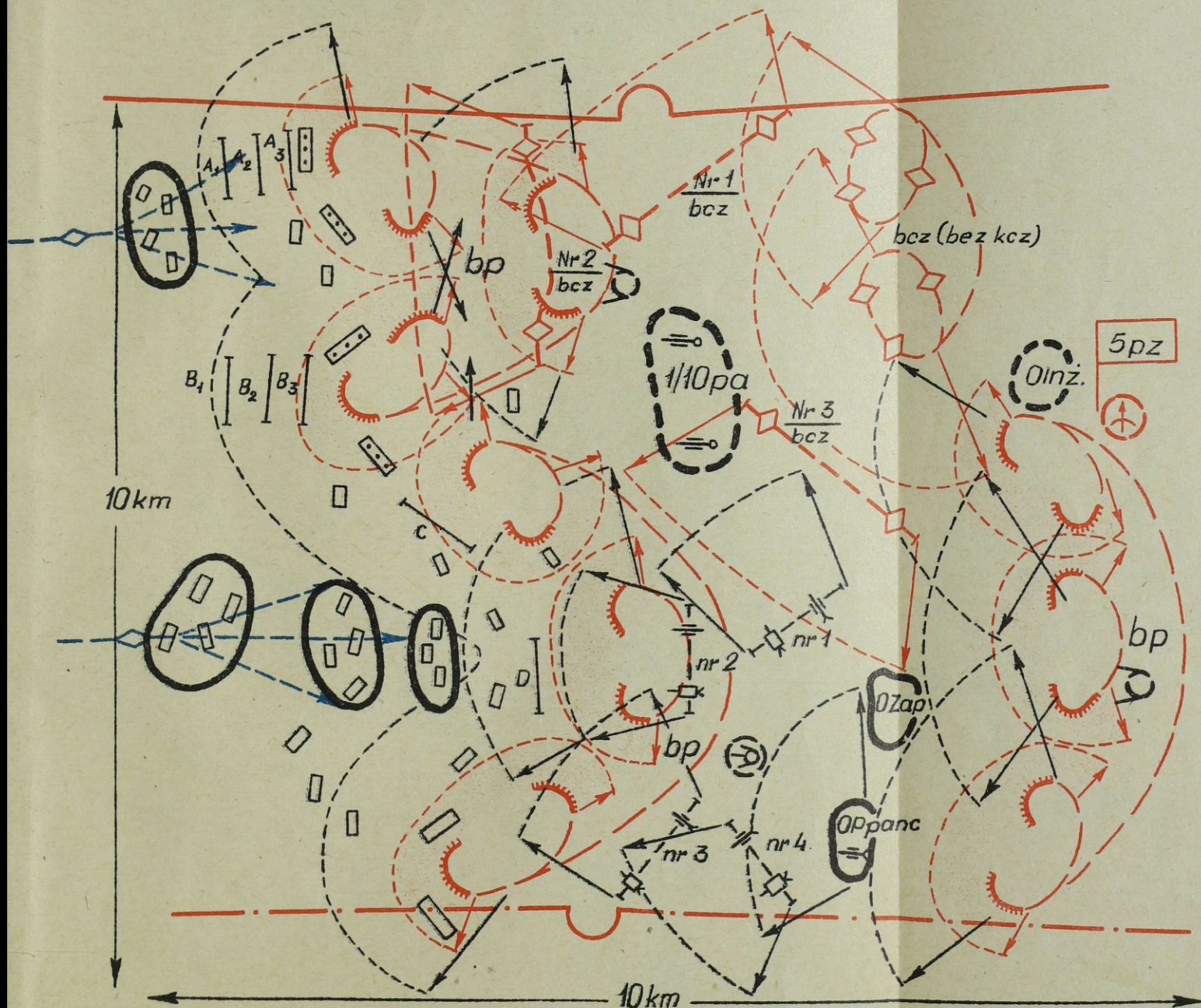
5 egz. na wydruk

Nr 1

STRUKTURA OBRONY pz

Egz. Nr.
Nr. ks. 04082/W.W

[Handwritten signature]

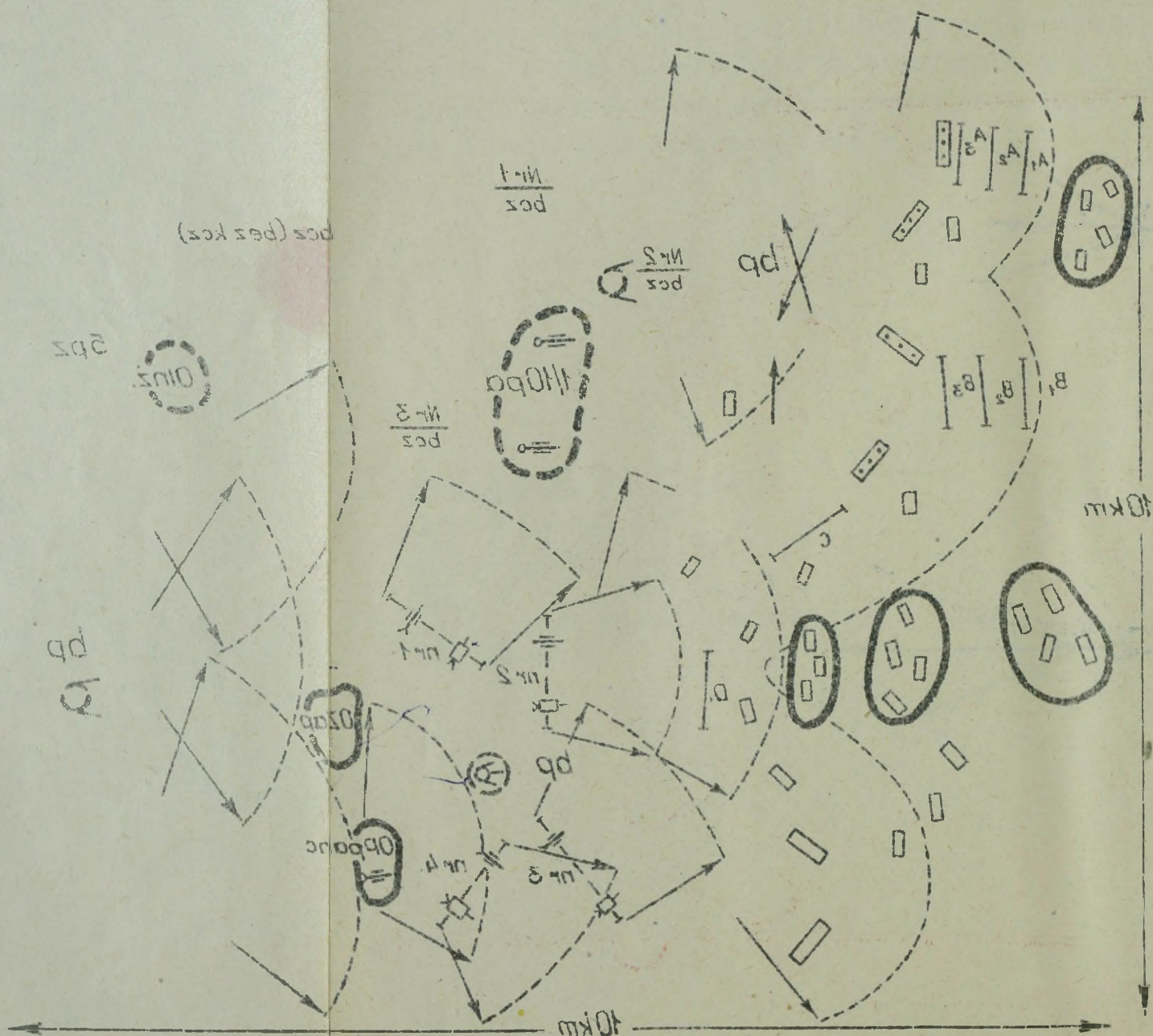
Wykonano **250** egz.

Egz. Nr 1-200 Bibl. Szkol.
 Egz. Nr 201-250 WQW
 Oprac. pptk PROKOP
 Rys. J.G. dn. 31.12.1970r.

Nr 1

STRUKTURA OBRONY pz

WYKONANO 250 602.
 602 Nr 1-500 B.P.I. szkol.
 602 Nr 301-500 W.M.
 602 Nr 301-500 W.M.
 602 Nr 301-500 W.M.

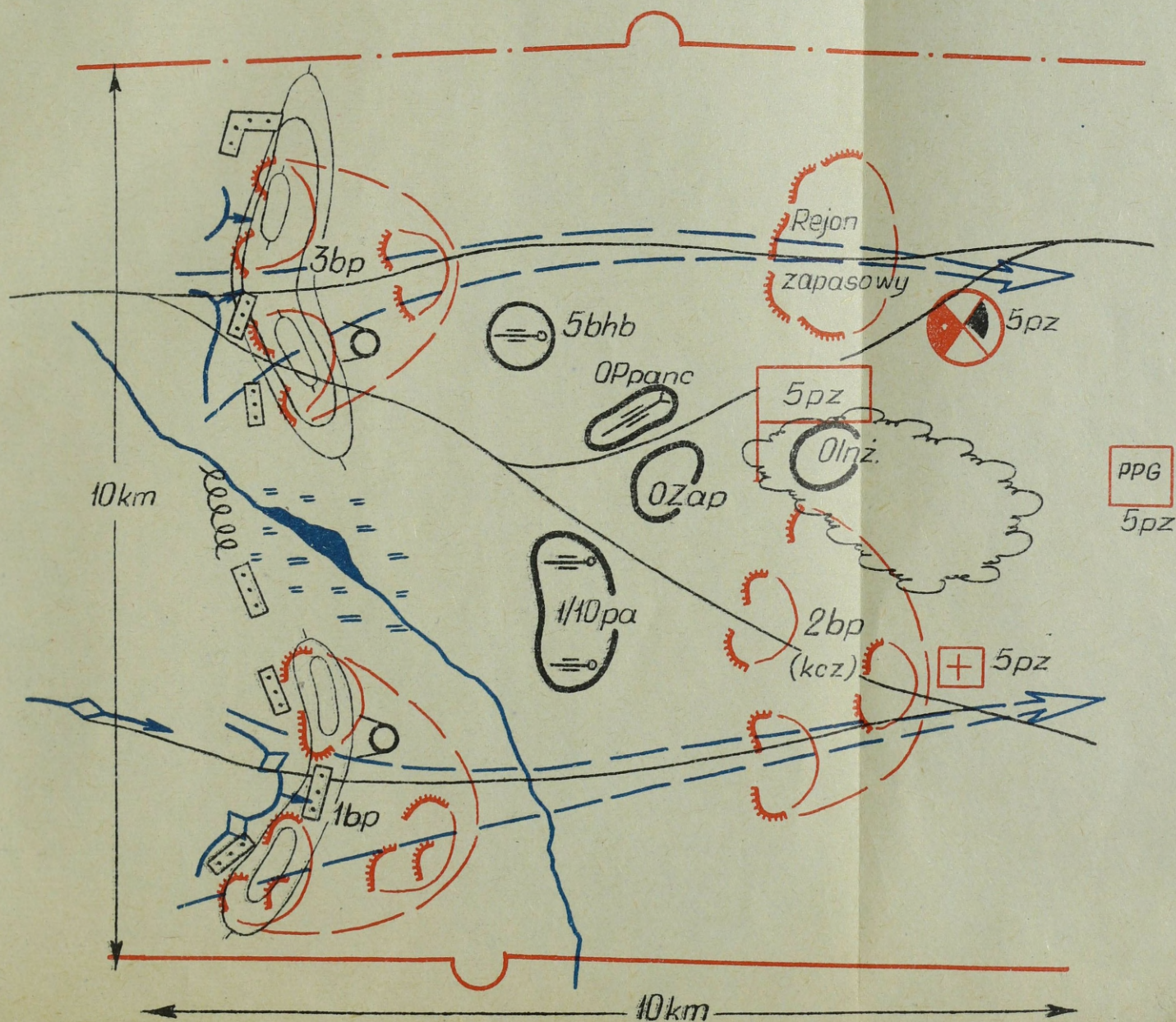
WYKONANO 250 602.
 602 Nr 1-500 B.P.I. szkol.
 602 Nr 301-500 W.M.
 602 Nr 301-500 W.M.
 602 Nr 301-500 W.M.

Nr 2

UGRUPOWANIE BOJOWE pz W DWA RZUTY

~~TAJNE~~

Egz. Nr.....
Nr. ks. 04082/W.W.

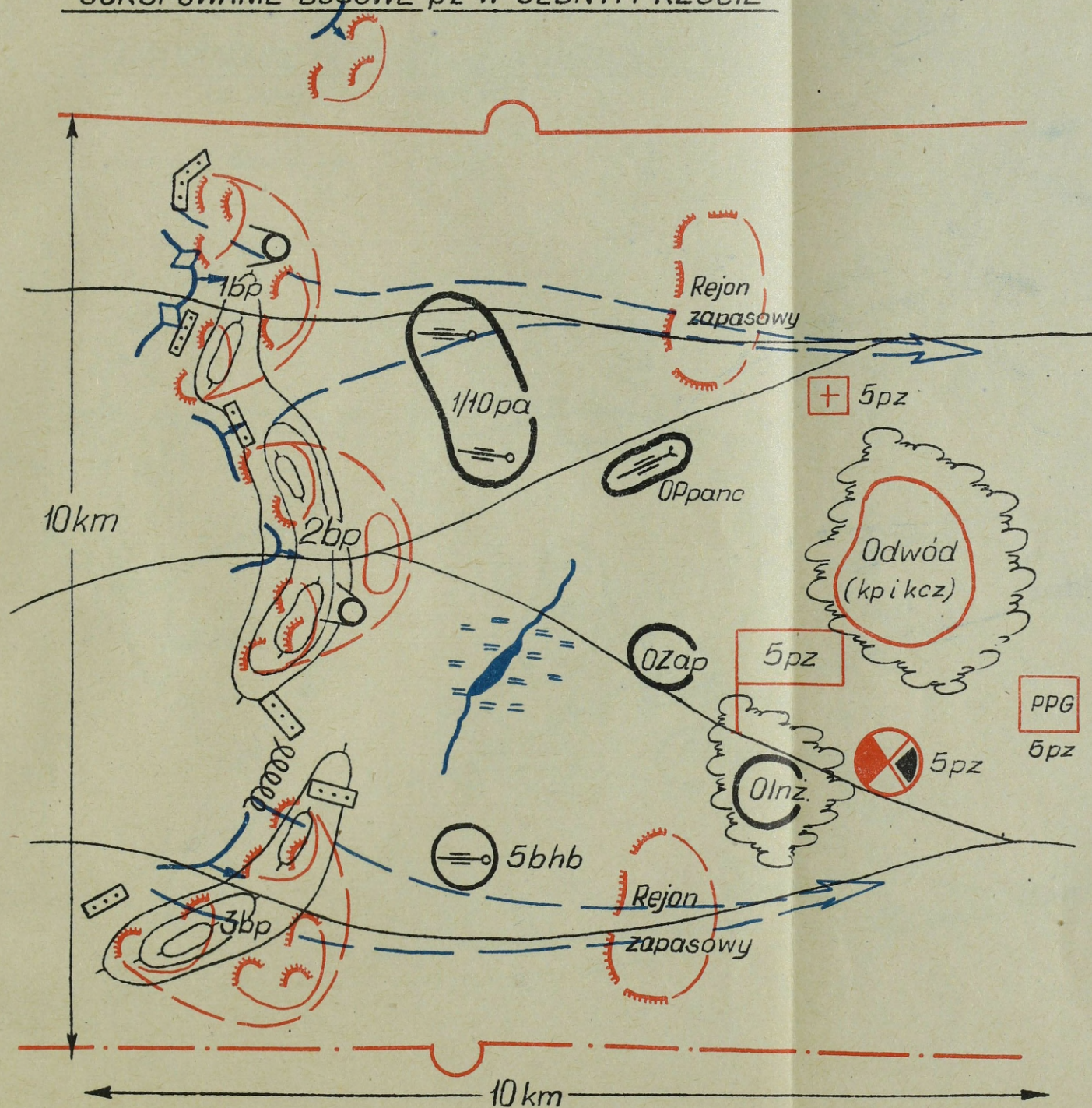

Nr 3

UGRUPOWANIE BOJOWE pz W JEDNYM RZUCIE

~~TAJNE~~

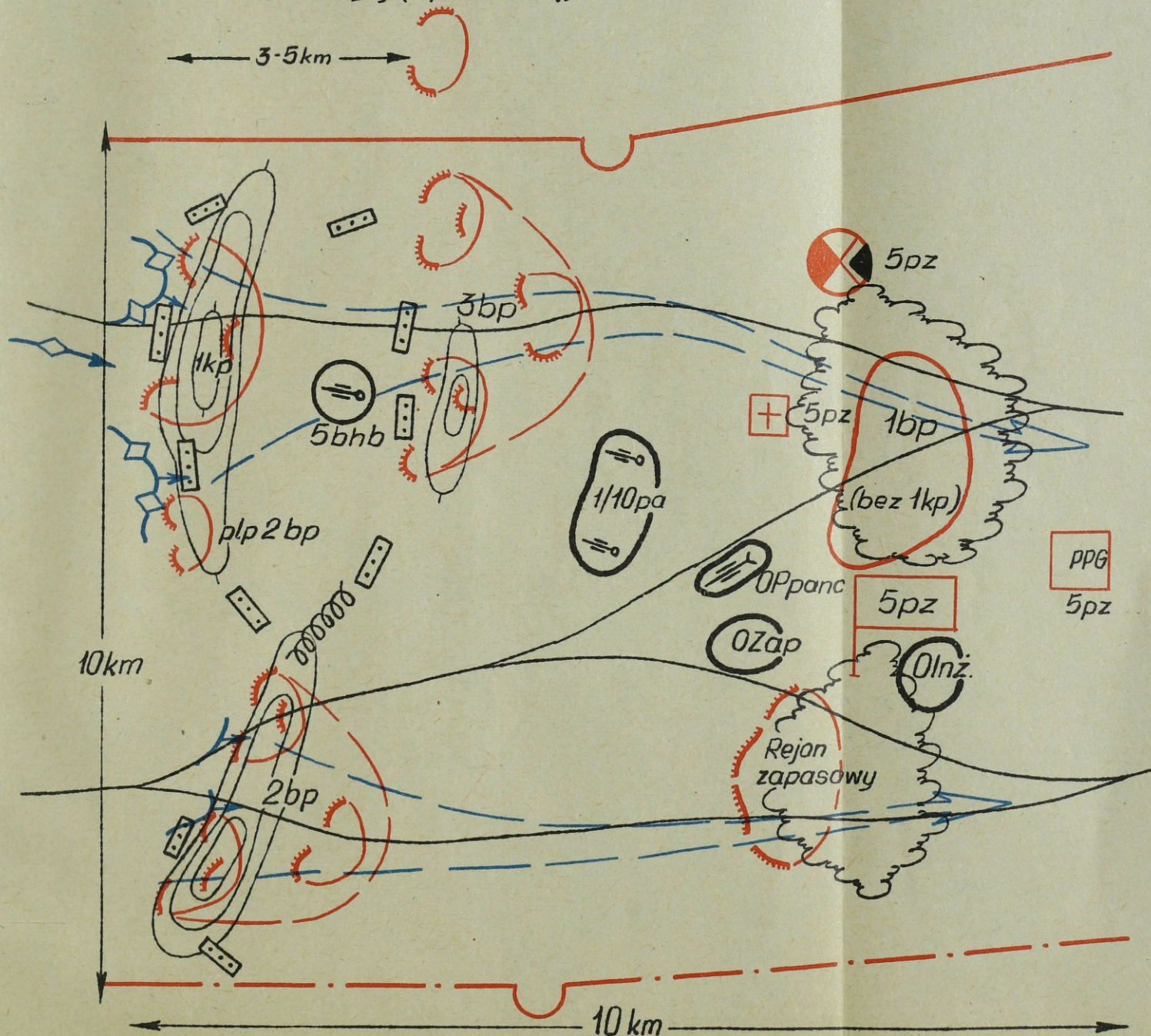
Egz. Nr.
Nr ks. 04082/W.W.

Nr 4

UGRUPOWANIE BOJOWE pz W OBRONIE
(z pozycją przednią)

~~TAJNE~~
Egz. Nr:
Nr ks. 04082/W.W.

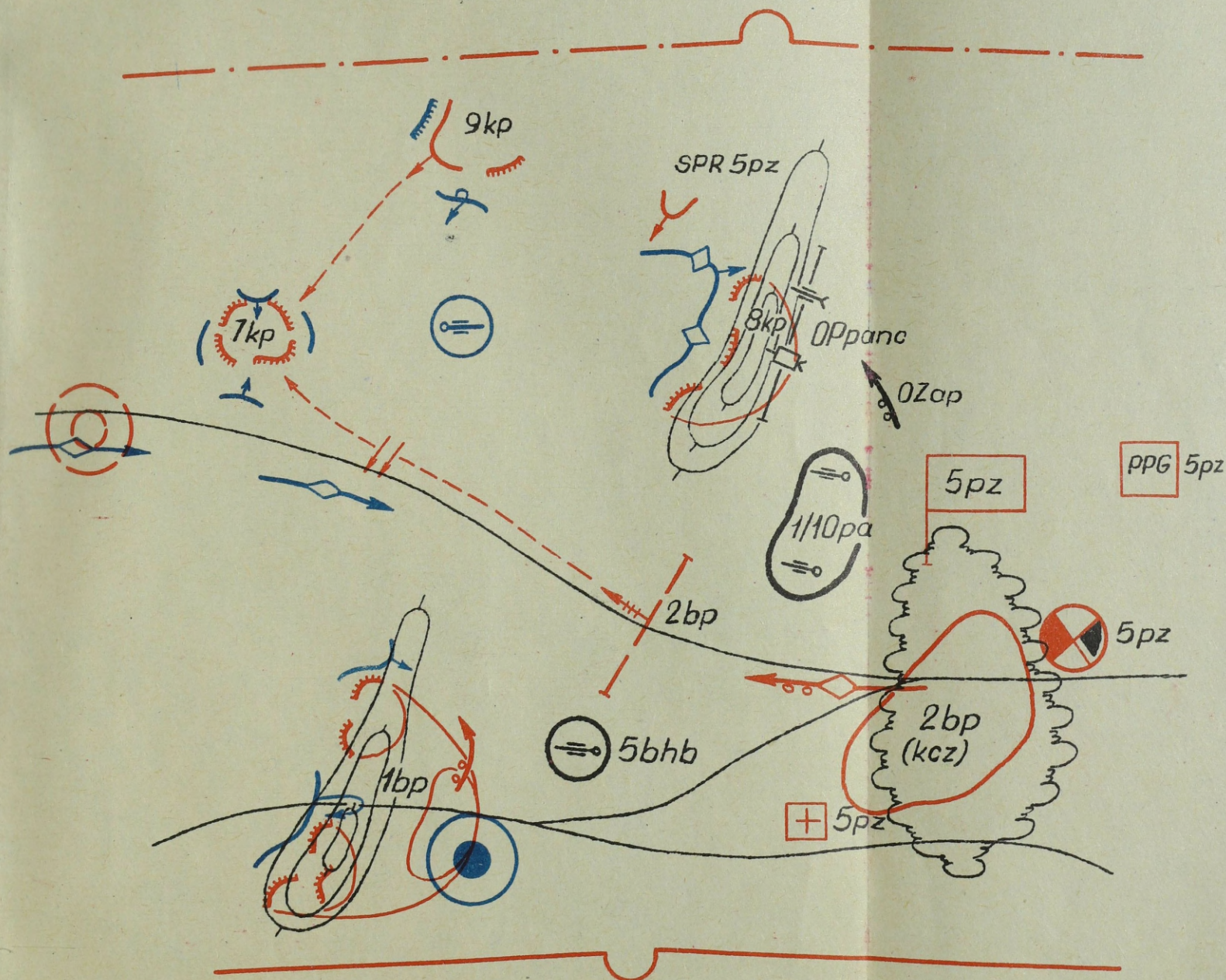

Nr 5

KONTRATAK DRUGIEGO RZUTU pz

~~TAJNE~~

Egz. Nr.
Nr ks. 04082/W.W.

BIBLIOTEKA NAUKOWA AGO WP
Archiwum Delat Zbiorem Specjalnych
Nr ewid.

639304